

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

L E G E

pentru modificarea și completarea unor acte legislative

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art.I. – Codul civil al Republicii Moldova nr.1107-XV din 6 iunie 2002 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr.82-86, art.661), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Înainte de articolul 17 se include titlul secțiunii:

„Secțiunea 1
Dispoziții generale”.

2. După articolul 22, se completează cu articolele 22¹ și 22², cu următorul cuprins:

„**Articolul 22¹.** Restricții la încheierea actelor juridice din numele minorului care nu are capacitate deplină de exercițiu

(1) Actele juridice prevăzute la art. 48⁷⁵ alin.(1), încheiate din numele minorului care nu are capacitate deplină de exercițiu, nu produc efecte juridice decât după autorizarea consiliului de familie sau, în absența sa, a autorității tutelare. Dispozițiile 48⁷⁵ alin.(2)-(5), 48⁸⁴-48⁹¹ și 48⁹⁹-48¹⁰⁰ se aplică în mod corespunzător.

(2) Din numele minorului care nu are capacitate deplină de exercițiu nu se pot încheia, sub sancțiunea nulității absolute, actele juridice prevăzute la art. 48⁷⁶.

Articolul 22². Regimul mijloacelor bănești ale minorului care nu are capacitate deplină de exercițiu

(1) Operațiunile de încasare, plată și de administrare a mijloacelor bănești efectuate din numele minorului care nu are capacitate deplină de exercițiu se fac exclusiv prin contul deschis pe numele acestuia dacă legea nu prevede altfel pentru anumite categorii de plăți.

(2) Consiliul de familie sau, în absența sa, autoritatea tutelară poate prescrie ca o anumită sumă de bani aparținând minorului trebuie să fie depusă pe un cont

special al minorului care nu are capacitate deplină de exercițiu de pe care nu se va putea efectua extrageri din numele minorului decât cu autorizarea consiliului de familie sau, în absența sa, a autorității tutelare. Dispozițiile prezentului alineat nu se aplică în cazul executării silite asupra mijloacelor bănești ale minorului, în condițiile legii.

(3) Consiliul de familie sau, în absența sa, autoritatea tutelară sunt obligați să ia toate măsurile necesare pentru a aduce la cunoștința instituției la care este deschis contul pe numele minorului despre regimul special instituit conform alin. (2).”.

3. Articolele 24 și 25 vor avea următorul cuprins:

„**Articolul 24.** Capacitatea de exercițiu a adultului ocrotit

(1) Prin hotărâre judecătorească, în condițiile prezentului cod, persoana fizică cu dizabilități poate fi limitată în capacitatea de exercițiu, instituindu-se măsura de ocrotire sub forma curatei ori ocrotirii provizorii sau, după caz, ea poate fi lipsită de capacitate de exercițiu, instituindu-se măsura de ocrotire sub forma tutelei.

(2) În toate situațiile, persoana fizică limitată în capacitate de exercițiu sau lipsită de capacitate de exercițiu este în drept să încheie de sine stătător actele juridice prevăzute la art. 22 alin.(2).

Articolul 25. Ineficiența actului juridic la care este parte un minor sau adult ocrotit fără încuviințarea sau autorizarea necesară

(1) Actul juridic la care este parte minorul în vîrstă de la 14 la 18 ani sau adultul lipsit sau limitat în capacitatea de exercițiu, încheiat fără încuviințarea părinților, adoptatorilor, curatorului, tutorelui ori altui ocrotitor, sau fără autorizarea consiliului de familie ori a instanței de judecată, necesară potrivit legii, nu produce efecte juridice decât după încuviințarea sau, după caz, autorizarea corespunzătoare.

(2) Persoana cu capacitate de exercițiu deplină este obligată să repare prejudiciul cauzat celeilalte părți dacă se demonstrează că a știut sau trebuia să știe temeiul de ineficiență.

(3) După ce minorul sau adultul ocrotit a dobândit capacitate deplină de exercițiu, actul juridic ineficient conform alin.(1) produce efecte juridice doar dacă el este confirmat de acesta.”

4. Înainte de articolul 32 se include titlul secțiunii:

„**Secțiunea 2** **Tutela și curatela asupra minorilor”.**

5. La articolul 32:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Dispozițiile prezentei secțiuni se aplică tutelei sau curatelei instituite asupra persoanelor minore în una din situațiile prevăzute la alin.(2), cu excepția cazului în care ele au dobândit capacitate deplină de exercițiu”;

alineatul (2) se exclude;

alineatul (3) se devine alineatul (2).

6. La articolul 33:

în alineatul (1) cuvintele „persoanelor lipsite de capacitate de exercițiu și asupra” și cuvintele „,după caz” se exclud;

se completează cu alineatul (3), cu următorul cuprins:

„(3) Dispozițiile art. 48⁵¹ se aplică în mod corespunzător.”

7. La articolul 34:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Curatela se instituie asupra minorilor în vîrstă de la 14 la 18 ani.”;

la alineatul (2) cuvîntul „consimțămîntul” se înlocuiește cu cuvîntul „încuviințarea”;

se completează cu alineatul (4), cu următorul cuprins:

„(4) Dispozițiile art. 48⁴⁴ se aplică în mod corespunzător.”

8. Articolul 35 se exclude.

9. La articolul 36:

finalul denumirii se completează cu cuvintele „asupra minorului”;

alineatul (1), după cuvintele „tutelei sau curatelei” se completează cu cuvintele „asupra minorului”.

10. La articolul 37, cuvintele „În termen de 5 zile de la data aflării că asupra persoanei” se înlocuiesc cu cuvintele „În termen de 5 zile de la data aflării că asupra minorului”.

11. La articolul 38:

alineatul (1), după cuvintele „tutore sau curator” se completează cu cuvintele „al minorului”;

alineatul (1), se completează cu propoziția a doua, cu următorul cuprins:

„Dispozițiile art. 48⁴³ și 48⁴⁵ se aplică în mod corespunzător.”;

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Autoritatea tutelară de asemenea poate institui tutela sau curatela cu consiliu de familie în condițiile art. 38¹.”;

alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Cu excepția prevăzută la art. 38¹ alin.(7), tutorele sau curatorul minorului este desemnat de autoritatea tutelară de la domiciliul sau reședința persoanei asupra căreia trebuie instituită tutela sau curatela, din oficiu sau la sesizarea celor menționați la art.37.”;

la alineatul (4), litera b) și i) vor avea următorul cuprins:

„b) persoana ocrotită printr-o măsură de ocrotire judiciară;”;

i) cel care, exercitând o tutelă sau curatelă sau o altă măsură de ocrotire judiciară, a fost revocată din această funcție din culpa sa;”;

12. După articolul 38, se completează cu articolele 38¹ și 38², cu următorul cuprins:

„**Articolul 38¹.** Consiliul de familie al minorului

(1) Autoritatea tutelară poate institui tutela sau curatela cu consiliu de familie dacă necesitățile de ocrotire a minorului sau consistența patrimoniului o justifică și dacă componența familiei și a anturajului său o permit.

(2) Membrii consiliului de familie sunt desemnați de autoritatea tutelară pentru durata tutelei sau curatelei.

(3) Consiliul de familie este compus din cel puțin 4 membri, inclusiv tutorele ori curatorul.

(4) Pot fi membri ai consiliului de familie rudele minorului, iar în absența acestora, alte persoane care manifestă interes pentru ea și îi dorește bunăstarea.

(5) Autoritatea tutelară va depune eforturi ca ambele linii colaterale de rudenie să fie reprezentate în consiliu.

(6) Autoritatea tutelară desemnează membrii consiliului de familie pe baza dorințelor și sentimentelor exprimate de minorul care a împlinit 10 ani, ale relațiilor sale obișnuite, ale interesului care îl manifestă candidații și a eventualelor recomandări ale rudelor, precum și ale anturajului său.

(7) Consiliul de familie desemnează și revocă tutorele sau curatorul.

Articolul 38². Curatorul și tutorele supleant. Curatorul și tutorele special

(1) În condițiile prevăzute de dispozițiile art. 48⁴⁸ consiliul de familie sau, în absența sa, autoritatea tutelară poate desemna minorului un tutore supleant sau un curator supleant.

(2) În condițiile prevăzute de dispozițiile art. 48⁴⁹ consiliul de familie sau, în absența sa, autoritatea tutelară poate desemna minorului un tutore special sau un curator special.

(3) Dispozițiile art. 38 alin.(4) se aplică tutorelui supleant, tutorelui special sau, după caz, curatorul supleant sau curatorul special.”

13. La articolul 41:

alineatul (2), va avea următorul cuprins:

„(2) Dispozițiile art. 48⁶⁷-48⁸¹ se aplică în mod corespunzător tutelei asupra minorului.”;

alineatele (4) și (5) se exclud.

14. Articolul 42 și 43 se exclud.

15. La articolul 44:

la alineatul (1), cuvintele „autoritatea tutelară” se înlocuiesc cu cuvintele „consiliul de familie sau, în absența sa, autoritatea tutelară”;

la alineatul (2), cuvintele și cifrele „art. 42 și 43” se înlocuiesc cu cuvintele și cifrele „art. 48⁶⁷-48⁸¹”.

16. Articolul 45 se exclude.

17. Articolul 46 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 46.** Revocarea din funcție, eliberarea tutorilor și curatorilor de la îndeplinirea obligațiilor lor

(1) Minorul, precum și persoanele prevăzute la art. 37 pot contesta sau denunța la autoritatea tutelară actele și faptele tutorelui, tutorelui supleant sau tutorelui special sau, după caz, ale curatorului, curatorului supleant sau curatorului special care prejudiciază minorul.

(2) Tutorele, tutorele supleant sau tutorele special sau curatorul, curatorul supleant sau curatorul special va fi eliberat din funcție dacă săvârșește un abuz, o neglijență gravă sau fapte care-l fac nevrednic de a fi tutore sau curator, precum și dacă nu-și îndeplinește corespunzător sarcina.

(3) Autoritatea tutelară revocă tutela sau curatela în cazurile în care minorul a fost întors părinților sau a fost înfiat.

(4) În cazul plasării persoanei puse sub tutelă sau curatelă într-o instituție de asistență socială publică, de educație, de învățământ, de tratament sau în o altă instituție similară, autoritatea tutelară revocă tutorele sau curatorul dacă aceasta nu contravine intereselor persoanei puse sub tutelă sau curatelă.

(5) Consiliul de familie sau, în absența sa, autoritatea tutelară revocă, la cerere, tutorele, tutorele supleant sau tutorele special sau, după caz, curatorul, curatorul supleant sau curatorul special de îndeplinirea sarcinii dacă există motive întemeiate.”.

18. La articolul 47, alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Odată cu atingerea de către minorul pus sub tutelă a vârstei de 14 ani, tutela asupra lui încetează, iar persoana care a exercitat funcția de tutore, tutore

supleant sau tutore special devine curatorul, curatorul supleant sau curatorul special al lui fără a fi necesară o hotărâre suplimentară în acest sens.”.

19. Articolul 48 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 48.** Publicitatea tutelei și curatelei minorului

(1) Instituirea tutelei și curatelei, modificarea (inclusiv desemnarea unui nou tutore, tutore supleant sau tutore special sau, după caz unui nou curator, curator supleant sau curator special) și revocarea ei devin opozabile terților doar după înregistrarea acestor date în registrul de stat al populației, în modul prevăzut de Guvern. Cu toate acestea, datele respective sunt opozabile terților care au luat cunoștință de ele pe altă cale.

(2) Autoritatea tutelară este obligată să transmită, în termen de 3 zile de la data adoptării deciziei de instituire a tutelei ori curatelei și desemnare a tutorelui sau curatorului, ori a deciziei prin care se modifică sau se revocă tutela ori curatela, să trimită o copie a dispozitivului acesteia autorității abilitate, în scopul efectuării înregistrării respective.

(3) Dispozițiile alin.(1) se aplică în mod corespunzător deciziei consiliului de familie prin care se desemnează sau se revocă tutore, tutore supleant sau tutore special sau, după caz, curator, curator supleant sau curator special. Autoritatea tutelară este obligată să transmită o copie a dispozitivului acestei decizii autorității abilitate, în scopul efectuării înregistrării respective cu excepția cazului în care a contestat-o în instanța de judecată.

(4) Persoana are dreptul de a obține extrase privind tutela sau curatela minorului din registrul de stat al populației privitoare la minorului căruia el îi este tutore, tutore supleant sau tutore special sau, după caz curator, curator supleant sau curator special. În alte cazuri, extrasul privind tutela sau curatela minorului se eliberează dacă solicitantul are un interes legitim, în modul prevăzut prin hotărâre de Guvern.”

20. După articolul 48, se completează cu Secțiunea 3, care va include articolele 48¹-48¹⁰⁰, cu următorul cuprins:

„Secțiunea 3

Măsurile de ocrotire juridică a adulților

Subsecțiunea 1

Dispoziții comune

Articolul 48¹. Temeiurile, formele și principiile ocrotirii

(1) Persoana fizică care a împlinit majoratul sau care a dobândit capacitate de exercițiu deplină pe altă cale legală și care în urma unei dizabilități nu poate, în

mod deplin, conștientiza acțiunile sale ori exprima voința, poate beneficia de o măsură de ocrotire prevăzută de lege în limita necesară în funcție de starea sau situația sa.

(2) Dacă nu s-a dispus altfel, măsura are ca scop ocrotirea atât a persoanei cât și a intereselor sale patrimoniale. Măsura de ocrotire se poate limita la doar unul din aceste două domenii.

(3) Măsura de ocrotire poate fi contractuală (contractul de asistență, mandatul de ocrotire în viitor) sau judiciară (ocrotirea provizorie, curatela, tutela).

(4) Orice măsură de ocrotire se instituie și se exercită în condițiile respectării libertăților individuale, a drepturilor fundamentale și a demnității persoanei. Ea urmărește interesul și bunăstarea persoanei ocrotite și favorizează, atât cât este posibil, autonomia acesteia.

(5) Respectul vieții sexuale constituie o componentă a vieții private și a libertății individuale, iar orice restricție a acesteia trebuie să fie legitimă, să fie adecvată și proporțională scopului urmărit.

Articolul 48². Competența generală a instanței de judecată și a autorității tutelare

(1) Instanța de judecată și autoritatea tutelară exercită supravegherea generală a măsurilor de ocrotire conform competenței prevăzute de lege.

(2) Ei pot vizita sau cere să se efectueze vizite persoanelor ocrotite și celor în privința cărora s-a depus o cerere de instituire a măsurii de ocrotire.

(3) Persoanele însărcinate cu ocrotirea (asistentul, mandatarul împuternicit prin mandat de ocrotire în viitor, ocrotitorul provizoriu, curatorul, tutorele, membrii consiliului de familie) sunt obligate să se prezinte ori de cât ori sunt convocate și să comunice orice informație li se cere în legătură cu exercitarea ocrotirii.

(4) Autoritatea tutelară poate, la cerere sau din oficiu, să dea prescripții obligatorii persoanelor însărcinate de ocrotire și să aplice sancțiuni conform legii contravenționale față de persoanele care nu le-au respectat.

(5) La cererea oricărei persoane interesate, instanța de judecată poate să revoce din funcție persoana însărcinată cu ocrotirea în caz de neexecutare a obligațiilor ce le revin, precum și în alte temeuri prevăzute de lege, după ce a audiat-o sau citat-o.

Articolul 48³. Ocrotitorul autorizat

(1) Poate desfășura activitate de ocrotitor autorizat persoana care deține autorizația de ocrotitor autorizat eliberată conform legii.

(2) Autorizația de ocrotitor autorizat poate fi solicitată de către persoana fizică cu capacitate deplină de exercițiu, instituția de tratament sau de azil, precum și asociația obștească care, conform statutului, are ca principal gen de activitate

apărarea drepturilor și intereselor persoanelor cu dizabilități.

(3) Condițiile, autoritatea abilitată să autorizeze, modul de autorizare și desfășurare a activității de ocrotitor autorizat se stabilesc de Guvern.

Articolul 48⁴. Obligațiile generale ale persoanei însărcinate cu ocrotirea

(1) Persoanele însărcinate cu ocrotirea, în măsura posibilă, informează și consultă în mod regulat persoana ocrotită despre toate aspectele ce țin de ocrotire.

(2) Ele de asemenea evaluează și iau în considerare, atât cât este posibil, dorințele și sentimentele din trecut și prezent ale persoanei ocrotite.

(3) Persoanele însărcinate cu ocrotirea sunt obligate să ducă o evidență separată a patrimoniului și activităților persoanei ocrotite și să păstreze elementele de probă utile pentru a putea demonstra exercitarea corespunzătoare a măsurii de ocrotire.

Articolul 48⁵. Respectarea instrucțiunilor în vederea ocrotirii

(1) Instrucțiunile persoanei fizice cu capacitate deplină de exercițiu privitoare la ocrotirea persoanei sale și patrimoniului său în situația în care în viitor, în urma unei dizabilități, nu va putea, în mod deplin, conștientiza acțiunile sale ori exprima voința sa (instrucțiunile în vederea ocrotirii) trebuie să fie respectate de către persoanele însărcinate cu ocrotirea și instanța de judecată, cu excepția cazului în care interesul persoanei ocrotite sau bunăstarea ei impune desconsiderarea lor.

(2) Instrucțiunile în vederea ocrotirii prin care se desemnează una sau mai multor persoane care vor acționa în calitate de ocrotitor provizoriu, curator, tutore sau altă calitate trebuie să fie respectate, cu excepția cazului în care persoana desemnată refuză această calitate sau este în imposibilitate de a o exercita sau dacă interesul persoanei ocrotite impune desconsiderarea ei.

(3) Instrucțiunile în vederea ocrotirii se întocmesc, se modifică și se revocă în formă scrisă, sub sancțiunea nulității absolute, personal de către persoana care dă instrucțiunile.

(4) Dispozițiile alin. (1) se aplică în mod corespunzător în cazul când părinții sau ultimul părinte în viață, nefiind supus curatelei sau tutelei și exercitând ocrotirea părintească asupra copilului minor sau asumându-și îngrijirea materială și afectivă a copilului lor major, desemnează una sau mai multe persoane care vor acționa în calitate de ocrotitor provizoriu, curator sau tutore al copilului pentru cazul când ei înșiși vor deceda sau în urma unei dizabilități nu vor putea, în mod deplin, conștientiza acțiunile lor ori exprima voința lor.

(5) Instrucțiunile în vederea ocrotirii pot fi înregistrate, la cererea persoanei care le-a întocmit, în registrul procurilor autentifice. În caz de modificare sau revocare a instrucțiunilor care anterior au fost înregistrate, persoana va cere înregistrarea modificării sau radierea înregistrării.

(6) Neefectuarea înregistrării prevăzute de alin.(5) nu afectează validitatea instrucțiunilor, a modificării sau, după caz, revocării lor.

(7) Orice persoană poate invoca existența instrucțiunilor în vederea ocrotirii. Instanța de judecată va cerceta registrul procurilor autentifice din oficiu.

(8) Dacă circumstanțele care au stat la baza întocmirii unei instrucțiuni în vederea ocrotirii, se schimbă esențial astfel încât se poate prezuma că persoana nu ar mai da acea instrucțiune sau ar fi dat o instrucțiune diferită, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unei persoane interesate, poate să modifice sau să anuleze instrucțiunea dacă respectarea ei întocmai va pune persoana sub pericolul de a suporta un prejudiciu grav. Înainte de a hotărî asupra modificării sau anulării, instanța de judecată va depune toate eforturile posibile pentru a audia persoana și a constata dorințele și sentimentele ei privitor la acea instrucțiune.

(9) Dacă instrucțiunile, modificarea sau revocarea lor sunt anulate, instanța de judecată le va lua în cont, cu excepția cazului în care există dubii că ele reflectă dorințele și sentimentele persoanei.

Articolul 48⁶. Regimul locuinței

(1) Dreptul persoanei ocrotite asupra locuinței și bunurile mobile cu care este dotată locuința, indiferent că ea constituie un domiciliu sau o reședință, sunt păstrate la dispoziția acesteia atâta timp cât este posibil.

(2) Dreptul de a administra bunurile menționate la alin.(1) permite doar de a încheia contracte de transmitere în folosință temporară a bunurilor, care pot fi rezolvite la întoarcerea în locuință a persoanei ocrotite. Orice clauză contrară în detrimentul persoanei ocrotite este nulă.

(3) Dacă devine necesar sau este în interesul persoanei ocrotite ca să se dispună de drepturile pe care le are asupra locuinței sale sau asupra bunurilor mobile cu care este dotat pe calea încheierii unui act juridic de dispoziție, de rezoluțiune sau transmitere în folosință către terți, actul juridic trebuie autorizat de către consiliul de familie sau, în absența sa, de către autoritatea tutelară.

(4) Dacă actul juridic prevăzut la alin. (3) are drept scop stabilirea persoanei ocrotite într-o instituție de tratament sau azil, este necesar avizul prealabil al unui doctor, care nu exercită nicio funcție în acea instituție. În toate cazurile, bunurile specificate la art. 89 alin. (1) lit. a)-h) al Codului de executare al Republicii Moldova trebuie să fie păstrate la dispoziția persoanei ocrotite, după caz, prin grija instituției în care ea este stabilită.

(5) Dispozițiile alin.(1)-(3) nu se aplică în caz de partaj silit sau urmărire silită.

Articolul 48⁷. Regimul conturilor

(1) Persoana însărcinată cu ocrotirea nu poate modifica conturile deschise pe numele persoanei ocrotite și nici nu poate deschide un alt cont la o altă instituție

financiară.

(2) Cu toate acestea, consiliul de familie sau, în absența sa, autoritatea tutelară poate să autorizeze modificarea sau deschiderea contului dacă este în interesul persoanei ocrotite.

(3) Dacă persoana ocrotită nu deține nici un cont, persoana însărcinată cu ocrotirea va deschide un cont pe numele persoanei ocrotite sau din contul persoanelor care au obligația legală de întreținere.

(4) Operațiunile de încasare, plată și de administrare a mijloacelor bănești efectuate din numele persoanei ocrotite se fac exclusiv prin contul deschis pe numele acestuia dacă legea nu prevede altfel pentru anumite categorii de plăți.

(5) Fructele și produsele generate de banii și valorile ce aparțin persoanei ocrotite îi revin ei în exclusivitate.

Articolul 48⁸. Remunerația persoanei însărcinate cu ocrotirea

(1) Persoanele, altele decât ocrotitorul autorizat, exercită cu titlu gratuit măsurile de ocrotire judiciare.

(2) Cu toate acestea, consiliul de familie sau, în absența sa, autoritatea tutelară poate autoriza, potrivit importanței bunurilor administrate sau dificultatea în exercitarea măsurii, plata unei remunerații în folosul persoanei însărcinate cu ocrotirea, fixând-i mărimea. Remunerația se plătește din contul persoanei ocrotite.

(3) Dacă măsura judiciară de ocrotire se exercită de către un ocrotitor autorizat, finanțarea sa se face total din contul persoanei ocrotite.

(4) Dacă finanțarea măsurii de ocrotire exercitate de către un ocrotitor autorizat nu poate fi asigurată integral de către persoana ocrotită, ea se va asigura de către stat în limitele și condițiile legii.

(5) Cu titlu excepțional, consiliul de familie sau, în absența sa, autoritatea tutelară, poate să autorizeze alocarea ocrotitorului autorizat, pentru îndeplinirea unui act sau unei serii de acte cerute prin măsura de ocrotire și care implică diligențe deosebit de lungi sau complexe, unei remunerații care ar completa sumele percepute conform alin.(2) și (3) dacă ele se adevăresc deosebit de insuficiente. Această remunerație se plătește din contul persoanei ocrotite.

(6) Mandatul de ocrotire în viitor și contractul de asistență sunt cu titlu gratuit dacă nu s-a stipulat altfel.

Articolul 48⁹. Răspunderea persoanei însărcinate cu ocrotirea

(1) Persoana însărcinată cu ocrotirea poartă răspundere pentru prejudiciul cauzat în exercițiul măsurii de ocrotire.

(2) Cu toate acestea, persoana însărcinată cu ocrotirea poartă răspundere pentru faptul că a încuviințat încheierea unui act juridic de către persoana ocrotită doar dacă a acționat cu intenție sau culpă gravă.

(3) Mandatarul împuternicit prin mandat de ocrotire în viitor poartă

răspundere conform dispozițiilor legale cu privire la mandat.

Subsecțiunea 2

Asistența la luarea deciziei

Articolul 48¹⁰. Asistența la luarea deciziei

(1) Dacă o persoană are nevoie de ocrotire doar prin asistența la luarea deciziei proprii, ea poate să încheie un contract de asistență cu persoana care dorește să ofere această asistență (asistentul). Persoana poate avea unul sau mai mulți asistenți.

(2) Prin contractul de asistență asistentul se obligă să fie prezent la încheierea actelor juridice și luarea altor decizii de către persoană, să îi ofere informația și consultația necesară și să o ajute în comunicarea cu terții, indiferent de forma de comunicare.

(3) Dacă persoana încheie un act juridic în formă scrisă sau autentică, asistentul poate contrasemna, indicându-și calitatea și natura asistenței acordate.

(4) Contractului de asistență i se aplică în mod corespunzător dispozițiile legale cu privire la mandat, cu toate acestea calitatea de asistent nu acordă împuterniciri de a reprezenta persoana ocrotită.

(5) Asistentul este obligat să notifice autorității tutelare începerea și încetarea asistenței.

Articolul 48¹¹. Încetarea asistenței la luarea deciziei

(1) Orice parte a contractului de asistență poate declara rezoluțiunea fără motive.

(2) Instanța de judecată pronunță rezoluțiunea contractului de asistență în cazul instituirii unei măsuri de ocrotire judiciară.

Subsecțiunea 3

Mandatul de ocrotire în viitor

§1. Dispoziții comune

Articolul 48¹². Mandatul de ocrotire în viitor

(1) Persoana fizică care a împlinit majoratul sau care a dobândit capacitate de exercițiu deplină pe altă cale legală (mandantul) poate împuternici unul sau mai mulți mandatari, să o reprezinte în situația în care, în urma unei dizabilități ea nu va putea, în mod deplin, conștientiza acțiunile sale ori exprima voința.

(2) Dacă mandantul a împuternicit mai mulți mandatar, el poate decide că aceștia acționează împreună, concomitent, separat sau doar pentru a înlocui un alt mandatar.

(3) Persoana ocrotită prin curatelă poate încheia un mandat de ocrotire în viitor cu acordul curatorului.

(4) Persoana ocrotită prin tutelă nu poate încheia mandat de ocrotire în viitor nici personal și nici prin reprezentant.

(5) Mandatului de ocrotire în viitor i se aplică dispozițiile legale cu privire la mandat și, în completare, cu dispozițiile legale cu privire la reprezentare în măsura în care nu sunt incompatibile cu dispozițiile prezentului secțiunii. Dispozițiile art. 252 alin.(2), 253, 254 alin.(1) și 255 nu se aplică mandatului de ocrotire în viitor.

(6) În măsura în care mandatarul are împuterniciri de administrare a bunurilor mandantului se aplică dispozițiile legale privind contractul de administrare fiduciară.

Articolul 48¹³. Mandatul de ocrotire în viitor a copilului

(1) Părinții sau ultimul părinte în viață, care nu este ocrotit prin tutelă sau curatelă, și care exercită ocrotirea părintească asupra copilului minor sau care îngrijesc de copilul adult, pot împuternici unul sau mai mulți mandatar, să reprezinte acel copil în situația în care, în urma unei dizabilități copilul nu va putea, în mod deplin, conștientiza acțiunile sale ori exprima voința.

(2) Acest mandat produce efecte în cazul în care părintele decedează sau în urma unei dizabilități el nu poate, în mod deplin, conștientiza acțiunile sale ori exprima voința.

(3) Mandatului de ocrotire în viitor a copilului i se aplică în mod corespunzător dispozițiile legale cu privire la mandatul de ocrotire în viitor.

Articolul 48¹⁴. Forma mandatului de ocrotire în viitor

(1) Mandatul de ocrotire în viitor se poate cuprinde într-un contract de mandat, o procură sau un alt act juridic.

(2) Actul juridic prin care se acordă mandatul de ocrotire în viitor se încheie în formă scrisă, sub sancțiunea nulității absolute, sau în formă autentică. Mandantul nu îl poate încheia prin reprezentant.

(3) Actul juridic prin care se acordă mandatul de ocrotire în viitor a copilului se încheie în formă autentică.

Articolul 48¹⁵. Împuternicirile mandatarului

(1) În cazul în care mandatul se acordă și pentru ocrotirea persoanei mandantului, mandatarul poartă drepturile și obligațiile de tutore, iar mandatul poartă drepturile și obligațiile de persoană ocrotită prin tutelă prevăzute la art. 48⁵¹-48⁵⁵. Orice clauză care derogă de la acele dispoziții în detrimentul mandantului

sunt nule.

(2) Mandatul poate să prevadă:

a) dreptul mandatarului de a însoți mandantul oriunde este necesar și a-l ajuta în luarea deciziilor în domeniul sănătății sale;

b) împuternicirea mandatarului de a consimți, din numele mandantului, la investigații și intervenții medicale;

c) instrucțiuni în vederea ocrotirii.

(3) Mandatul poate să prevadă modalitățile de control al executării sale.

Articolul 48¹⁶. Mandatarul

(1) Poate fi desemnat în calitate de mandatar orice persoană fizică aleasă de către mandant, precum și orice persoană juridică care deține calitatea de ocrotitor autorizat.

(2) Mandatarul persoană fizică trebuie, pe durata executării mandatului, să dispună de capacitate deplină de exercițiu, să îndeplinească condițiile legale pe care trebuie să le întrunească tutorele.

(3) Dacă nu s-a stipulat altfel, mandat de ocrotire în viitor se consideră acordat pe termen nedeterminat.

(4) Pe durata executării mandatului, mandatarul poate fi revocat doar prin hotărârea instanței de judecată, conform art. 48¹⁹.

Articolul 48¹⁷. Efectele mandatului de ocrotire în viitor

(1) Pentru ca mandatul de ocrotire în viitor să înceapă să producă efecte, mandatarul îl va prezenta autorității tutelare, împreună cu certificatul de dizabilitate în scop de ocrotire, eliberat în ultimele 2 luni. Autoritatea tutelară va contrasemna, ștampila și aplica data contrasemnăturii pe originalul mandatului, și le va returna mandatarului. Data contrasemnăturii de către autoritatea tutelară se consideră data când mandatul a început să producă efecte.

(2) Mandatarul este obligat să informeze mandantul despre faptul că mandatul de ocrotire în viitor a început să producă efecte.

(3) Faptul că mandatul a început să producă efecte nu are nici un efect asupra capacității de exercițiu a mandantului.

(4) Dispozițiile privind mandatul de ocrotire în viitor se aplică și în cazul în care un mandat este formulat în așa fel încât el produce efecte înainte de momentul prevăzut la alin.(1) și se prevede expres că el va continua să producă efecte juridice chiar și în cazul în care mandantul în urma unei dizabilități nu va putea, în mod deplin, conștientiza acțiunile sale ori exprima voința.

Articolul 48¹⁸. Transmiterea executării mandatului către un terț

(1) Mandatarul își execută mandatul personal. Cu toate acestea, el poate acorda împuternici speciale unui sau mai multor terți pentru anumite acte juridice.

(2) Mandatarul răspunde pentru faptele terțului în condițiile art. 1036 alin.(3)-(5).

Articolul 48¹⁹. Încetarea sau suspendarea mandatului care a început să producă efecte

(1) Mandatul care a început să producă efecte încetează în unul din următoarele cazuri:

a) decesul persoanei ocrotite sau instituirea unei măsuri de ocrotire judiciară în privința ei, dacă hotărârea instanței de judecată nu prevede altfel;

b) în cazul mandatarului persoană fizică, decesul sau instituirea unei măsuri de ocrotire în privința sa;

c) în cazul mandatarului persoană juridică, intentarea procedurii de insolvabilitate sau lichidarea sa;

d) în cazul mandatarului care are calitatea de ocrotitor autorizat, pierderea calității de ocrotitor autorizat;

e) mandatul este revocat prin hotărâre judecătorească, la cererea oricărei persoane interesate dacă:

1) persoana poate să conștientizeze acțiunile sale ori să-și exprime voința, astfel încât nu mai este necesară menținerea ocrotirii;

2) dispozițiile legale privind reprezentarea între soți și regimul bunurilor soților sunt suficiente pentru a ocroti interesele mandantului; sau

3) mandatarul exercită mandatul într-un mod care lezează interesele sau bunăstarea mandantului. În acest caz, instanța de judecată poate revoca împuternicirile mandatarului total sau parțial.

(2) Instanța de judecată poate suspenda efectele mandatului pe durata instituirii măsurii de ocrotire provizorie.

(3) În cazurile prevăzute la alin.(1) lit. e) pct. (3), instanța de judecată va institui o măsură de ocrotire judiciară în temeiurile și modul stabilit de lege.

(4) Hotărârea judecătorească prin care se suspendă sau se revocă mandatul de ocrotire în viitor se comunică mandantului și mandatarului, precum și autorității tutelare. Dacă mandatul a fost înregistrat în registrul procurilor autentice, suspendarea sau revocarea se va expedia autorității abilitate pentru a se face înregistrarea sau radierea corespunzătoare.

Articolul 48²⁰. Intervenția instanței de judecată în modul de exercitare a mandatului

(1) Orice persoană interesată poate cere instanței de judecată să anuleze consemnarea mandatului conform art. 48¹⁷ alin.(1) dacă nu erau întrunite condițiile legale necesare, să interpreteze conținutul său sau în alt mod să determine condițiile de executare a sa.

(2) Înainte de a hotărî pe marginea cererii, instanța de judecată va audia

mandatarul și, în măsura posibilă, mandantul, precum și va acorda prioritate sentimentelor, dorințelor și interesului prioritar al mandantului și bunăstării sale.

Articolul 48²¹. Acordarea împuternicirilor suplimentare de către instanța de judecată

(1) Dacă, din cauza limitelor împuternicirilor acordate, mandatul nu permite ocrotirea suficientă a intereselor personale sau patrimoniale ale persoanei, instanța de judecată poate, prin hotărâre judecătorească, la cererea mandatarului, să îi acorde împuternicirile suplimentare necesare. În baza aceleiași cereri, dacă constată prezența unui conflict dintre interesele mandantului și mandatarului, instanța de judecată poate, prin hotărâre judecătorească, să împuternicească un mandatar special pentru îndeplinirea unor acte juridice concrete care depășesc limitele mandatului existent.

(2) Mandatarul împuternicit prin mandatul de ocrotire în viitor și mandatarul special împuternicit de către instanța de judecată sunt independenți și nu poartă răspundere unul față de altul. Cu toate acestea, ei sunt obligați să se informeze reciproc despre deciziile luate.

Articolul 48²². Obligația mandatarului de inventariere și de întocmire a dării de seamă

Mandatarul care are împuterniciri de administrare a patrimoniului mandantului îi revin obligațiile prevăzute de dispozițiile art. 48⁷³ și 48⁷⁷-48⁸¹ în sarcina tutorelui.

§2. Mandatul autentic

Articolul 48²³. Întocmirea, modificarea și revocarea mandatului autentic

(1) Dacă mandatul a fost acordat prin act juridic unilateral în formă autentică, mandatarul îl poate accepta prin simpla contrasemnare a lui.

(2) Până la momentul în care mandatul începe să producă efecte, mandantul poate să îl modifice în aceeași formă sau să îl revoce prin notificarea revocării mandatarului și notarului, iar mandatarul poate să renunțe la mandat prin notificarea renunțării mandantului și notarului.

Articolul 48²⁴. Formalitățile de publicitate

Mandatul de ocrotire în viitor în formă autentică se supune aceluiași formalități de publicitate ca și procurile autentice.

Articolul 48²⁵. Împuternicirile acordate de mandatul autentic

(1) Prin derogare de la dispozițiile art. 1032, mandatul, formulat în termeni

generali, împuternicește mandatarul la încheierea tuturor actelor juridice prevăzute la art. 48⁷⁴ și 48⁷⁵.

(2) Cu toate acestea, mandatarul poate să încheie un act juridic de dispoziție cu titlu gratuit doar cu autorizarea autorității tutelare.

§3. Mandatul în formă scrisă

Articolul 48²⁶. Întocmirea, modificarea și revocarea mandatului în formă scrisă

(1) Mandatul acordat în formă scrisă trebuie datat și semnat de mâna mandantului.

(2) Mandatarul acceptă mandatul contrasemnându-l.

(3) Până la momentul în care mandatul începe să producă efecte, mandantul poate să îl modifice sau să îl revoce în aceeași formă, iar mandatarul poate să renunțe la mandat prin notificarea renunțării mandantului.

Articolul 48²⁷. Limitele împuternicirilor acordate de mandatul în formă scrisă

(1) Mandatul în formă scrisă este limitat, în partea în care ține de administrarea patrimoniului, la actele juridice prevăzute la art. 48⁷⁴.

(2) Dacă, în interesul mandantului sau pentru bunăstarea lui, este necesară încheierea unui act juridic prevăzut la art. 48⁷⁵ sau a unui act juridic pentru care mandatarul nu este împuternicit prin mandatul de ocrotire în viitor, mandatarul poate cere instanței de judecată să autorizeze încheierea de către mandatar a acelui act juridic conform art. 48²¹.

(3) Orice clauză din mandatul în formă scrisă care contravine dispozițiilor alin.(1) și (2) sunt nule.

Subsecțiunea 4.

Dispoziții comune privind măsurile de ocrotire instituite de instanța de judecată

Articolul 48²⁸. Prioritatea altor măsuri de ocrotire

(1) Măsura de ocrotire judiciară se poate institui de către instanța de judecată doar în cazul în care ea este necesară și dacă persoana nu este ocrotită suficient prin aplicarea dispozițiilor privitoare la obligația de întreținere a soțului și rudelor, a regimului bunurilor comune ale soților, a dispozițiilor privind asistența la luarea deciziei sau privind mandatul de ocrotire în viitor a acelei persoane.

(2) Măsură de ocrotire judiciară trebuie să fie proporțională și

individualizată în funcție de gradul în care, în urma unei dizabilități, persoana nu poate conștientiza acțiunile sale ori exprima voința.

Articolul 48²⁹. Persoanele în privința cărora se poate institui măsura de ocrotire judiciară

(1) Măsura de ocrotire judiciară se poate institui în privința unei persoane cu capacitate de exercițiu deplină.

(2) Cererea privind instituirea măsurii de ocrotire judiciară se poate înainta și în privința unui minor care nu are capacitate de exercițiu deplină, dar care a împlinit 17 ani. În acest caz, măsura de ocrotire judiciară se va considera instituită doar din data când persoana devine majoră.

Articolul 48³⁰. Cererea de instituire a măsurii de ocrotire judiciară

(1) Cererea de instituire a măsurii de ocrotire judiciară poate fi înaintă de către:

- a) persoana în privința căreia se cere instituirea măsurii de ocrotire judiciară;
- b) soțul său;
- c) persoana cu care ea duce un trai comun mai mult de 3 ani;
- d) ruda sau afinelul său;
- e) persoana care a fost desemnată mandatar printr-un mandat de ocrotire în viitor, indiferent că el nu a început să producă efecte, produce efecte sau a încetat să producă efecte;
- f) autoritatea tutelară .

(2) Autoritatea tutelară poate înainta cererea prevăzută la alin.(1) doar dacă persoanele prevăzute la alin.(1) lit. a)-e) omit să o facă în termen de 3 luni de la data sesizării lor de către autoritatea tutelară.

Articolul 48³¹. Revocarea măsurii de ocrotire judiciară

(1) La cererea persoanei ocrotite sau altor persoane enumerate la art. 48³⁰ alin.(1), instanța de judecată dispune revocarea măsurii de ocrotire judiciară dacă necesitatea ei a dispărut.

(2) Orice persoană poate sesiza autoritatea tutelară privind dispariția necesității măsurii de ocrotire judiciară. În acest caz, autoritatea tutelară este obligată, fără întârzieri nejustificate, să examineze sesizarea și, după caz, să ceară revocarea măsurii conform dispozițiilor alin.(1).

Articolul 48³². Publicitatea măsurilor de ocrotire judiciară, modificării și revocării lor

(1) Instituirea măsurii de ocrotire judiciară și condițiile ei, modificarea (inclusiv desemnarea unui nou ocrotitor provizoriu, curator sau tutore) și revocarea ei devin opozabile terților doar după înregistrarea acestor date în registrul de stat al

populației, în modul prevăzut de Guvern. Cu toate acestea, datele respective sunt opozabile terților care au luat cunoștință de ele pe altă cale.

(2) Instanța de judecată este obligată să transmită, în termen de 3 zile de la data când rămâne definitivă hotărârea prin care se instituie, se modifică sau se revocă măsura de ocrotire judiciară, să trimită o copie a dispozitivului acesteia autorității abilitate, în scopul efectuării înregistrării respective.

(3) Dispozițiile alin.(1) se aplică în mod corespunzător deciziei consiliului de familie prin care se desemnează sau se revocă tutorele, precum și deciziei consiliului de familie sau, după caz, a autorității tutelare prin care, în temeiul art. 48⁷², se limitează împuternicirile tutorelui. Autoritatea tutelară este obligată să transmită o copie a dispozitivului acestei decizii autorității abilitate în scopul efectuării înregistrării respective cu excepția cazului în care a contestat-o în instanța de judecată.

(4) Persoana are dreptul de a obține extrase privind măsurile judiciare de ocrotire din registrul de stat al populației privitoare la sine, copiii minori și persoanele al căror ocrotitor provizoriu, curator sau tutore este. În alte cazuri, extrasul privind măsurile judiciare de ocrotire se eliberează dacă solicitantul are un interes legitim, în modul prevăzut de Guvern.

Subsecțiunea 5.

Ocrotirea provizorie

Articolul 48³³. Instituirea ocrotirii provizorii

(1) Instanța de judecată poate institui ocrotirea provizorie prin hotărâre în privința persoanei care, în temeiul dispozițiilor art. 48¹ alin.(1), are nevoie de ocrotire doar temporar sau de a fi reprezentată pentru îndeplinirea doar anumitor acte determinate.

(2) Această măsură de asemenea poate fi instituită de către instanța de judecată prin încheiere, pe durata cât se desfășoară procedura de instituire a curatelei sau tutelei.

(3) Instanța de judecată poate, în caz de urgență, să instituie ocrotirea provizorie fără audierea persoanei. În acest caz, instanța de judecată urmează să o audieze în cel mai scurt termen cu excepția cazului în care i s-a prezentat un certificat de dizabilitate în scop de ocrotire care confirmă că audierea persoanei este de natură a-i dăuna sănătății sau dacă ea nu poate să-și exprime dorințele și sentimentele.

Articolul 48³⁴. Efectele ocrotirii provizorii

(1) Persoana pusă sub ocrotire provizorie își păstrează capacitatea deplină de exercițiu.

(2) Cu toate acestea, ea nu poate să încheie de sine stătător categoria de acte juridice pentru care instanța de judecată a numit un ocrotitor provizoriu conform art. 48³⁶.

Articolul 48³⁵. Ocrotirea patrimoniului

(1) Contractul prin care persoana ocrotită a însărcinat o altă persoană cu administrarea bunurilor continuă să producă efecte pe durata ocrotirii provizorii cu excepția cazului în care instanța de judecată l-a revocat sau suspendat, cu audierea sau citarea administratorului.

(2) În absența unui mandat, se aplică regulile privind gestiunea de afaceri.

(3) Persoanele care au dreptul să ceară instituirea curatelei sau tutelei sunt obligate să îndeplinească actele de conservare indispensabile pentru păstrarea patrimoniului persoanei ocrotite din momentul în care au cunoscut atât urgența lor cât și instituirea ocrotirii provizorii. Aceleași dispoziții se aplică persoanei sau instituției de tratament sau azil în care este stabilită persoana în privința căreia s-a instituit ocrotirea provizorie.

Articolul 48³⁶. Desemnarea ocrotitorului provizoriu

(1) Dacă este necesară o ocrotire care depășește cadrul determinat de art. 48¹⁹, orice persoană interesată poate cere instanței de judecată să desemneze un ocrotitor provizoriu, în condițiile și conform modalităților prevăzute de art. 48⁴²-48⁴⁷, în scopul încheierii unui sau mai multor acte determinate, inclusiv de dispoziție, necesare pentru administrarea patrimoniului persoanei ocrotite.

(2) În particular, ocrotitorul provizoriu poate fi împuternicit de către instanța de judecată să încheie actele juridice și să săvârșească alte acțiuni prevăzute la art. 48³⁴.

(3) Ocrotitorul provizoriu este obligat să depună dare de seamă în privința activității sale persoanei ocrotite și autorității tutelare în condițiile prevăzute la art. 48⁷⁷-48⁸¹.

(4) Ocrotitorului provizoriu poate fi împuternicit de către instanța de judecată cu ocrotirea persoanei conform art. 48⁵¹-48⁵⁷.

Articolul 48³⁷. Termenul și încetarea ocrotirii provizorii

(1) Măsura de ocrotire provizorie nu poate fi instituită pentru un termen care depășește 1 an, și poate fi reînnoită o singură dată în condițiile prevăzute la art. 48⁴⁰ alin.(4).

(2) Dacă nu s-a dispus revocarea în sensul alin.(2), ocrotirea provizorie încetează:

- a) prin expirarea termenului pentru care ea a fost instituită;
- b) după îndeplinirea actelor juridice pentru care ea a fost instituită;
- c) din momentul când se consideră instituită curatela sau tutela.

Subsecțiunea 6. Curatela și tutela

§1. Dispoziții generale

Articolul 48³⁸. Cazurile când se poate institui curatela sau tutela

(1) Persoana care, fără a fi lipsită complet de discernământ, are nevoie, în temeiul dispozițiilor art. 48¹ alin.(1), să fie asistată în mod continuu în actele importante ale vieții civile poate fi ocrotită prin măsura curatelei.

(2) Curatela se pronunță doar dacă ocrotirea provizorie nu va putea asigura ocrotire suficientă.

(3) Persoana care, în temeiul dispozițiilor art. 48¹ alin.(1), trebuie să fie reprezentată în mod continuu în actele vieții civile, poate fi ocrotită prin tutelă.

(4) Tutela se pronunță doar dacă nici ocrotirea provizorie și nici curatela nu vor putea asigura ocrotire suficientă.

Articolul 48³⁹. Termenul măsurii curatelei sau tutelei

(1) Instanța de judecată stabilește termenul măsurii curatelei sau tutelei fără ca el să poată depăși 5 ani.

(2) În cazul instituirii tutelei, instanța de judecată poate stabili un termen de până la 10 ani, prin hotărâre special motivată și pe baza certificatului de dizabilitate în scop de ocrotire care confirmă că, având în vedere stadiul dezvoltării științei, nu există semne vădite că starea persoanei se va îmbunătăți.

Articolul 48⁴⁰. Reînnoirea măsurii

(1) Instanța de judecată poate reînnoi măsura de ocrotire pentru un termen egal cu termenul inițial.

(2) În cazul reînnoirii tutelei, instanța de judecată poate stabili un termen de până la 20 ani, prin hotărâre special motivată și pe baza certificatului de dizabilitate în scop de ocrotire care confirmă că, având în vedere stadiul dezvoltării științei, nu există semne vădite că starea persoanei se va îmbunătăți.

(3) Instanța de judecată poate, la orice moment, să revoce măsura, să o modifice sau să o înlocuiască cu o altă măsură de ocrotire judiciară, după ascultarea opiniei persoanei însărcinate cu ocrotirea.

(4) Instanța de judecată va pronunța hotărârea din oficiu sau la cererea uneia dintre persoanele indicate la art. 48³⁰ alin.(1), după examinarea unui certificat medical eliberat de oricare medic competent. Cu toate acestea, instanța de judecată poate să instituie o măsură de ocrotire mai restrictivă doar dacă s-a depus o cerere în acest sens conform art. 48³⁰ alin.(1).

Articolul 48⁴¹. Încetarea măsurii curatelei sau tutelei

(1) Măsura de curatelă sau tutelă încetează, în absența unei reînnoiri, la expirarea termenului ei, la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești de revocare a măsurii sau în caz de deces al persoanei ocrotite.

(2) Instanța de judecată de asemenea poate înceta măsura dacă persoana ocrotită domiciliază în afara teritoriului Republicii Moldova, iar aceasta face imposibilă supravegherea și controlul exercitării măsurii.

§2. Persoanele care participă la exercitarea măsurii

Articolul 48⁴². Incompatibilitățile la curatelă și tutelă

(1) Sarcina curatelei și tutelei poate fi îndeplinită doar de persoana care nu se află în una din incompatibilitățile prevăzute la art. 38 alin.(4).

(2) Lucrătorii medicali și farmaciștii, precum și asistenții medicali nu pot exercita sarcini de curatelă sau tutelă în privința pacienților săi.

Articolul 48⁴³. Desemnarea curatorului sau tutorelui

(1) Curatorul sau tutorele este desemnat de către instanța de judecată. Cu toate acestea, în cazul în care s-a constituit un consiliu de familie, tutorele este desemnat de acesta conform art. 48³⁵ alin.(7).

(2) Având în vedere situația persoanei ocrotite, aptitudinile celor interesați, precum și consistența patrimoniului supus administrării, instanța de judecată poate desemna mai mulți curatori sau mai mulți tutori pentru a exercita în comun măsura de ocrotire.

(3) Fiecare curator sau tutore poate, fără încuviințarea celorlalți, să încheie doar actele juridice prevăzute la art. 48⁷⁴.

(4) Instanța de judecată poate diviza măsura de ocrotire între un curator sau un tutore însărcinat cu ocrotirea persoanei și un curator sau tutore însărcinat cu administrarea patrimoniului. El poate încredința administrarea anumitor bunuri unui curator supleant sau unui tutore supleant.

(5) Dacă instanța de judecată nu a stabilit altfel în hotărârea judecătorească, persoanele desemnate în aplicarea alin.(2)-(4) sunt independente și nu poartă răspundere una față de alta. Cu toate acestea, ele sunt obligate să se informeze reciproc despre deciziile luate.

Articolul 48⁴⁴. Desemnarea în absența unei instrucțiuni anterioare

(1) În absența unei instrucțiuni în vederea ocrotirii conform art. 48⁵, instanța de judecată desemnează în calitate de curator sau tutore soțul persoanei ocrotite sau persoana cu care ea a locuit cel puțin 3 ani, cu excepția cazului în care traiul lor în comun a încetat sau dacă un alt motiv întemeiat împiedică de a-i încredința măsura

de ocrotire.

(2) În absența unei desemnări conform alin.(1), instanța de judecată desemnează în calitate de curator sau tutore un părinte, o rudă sau o altă persoană care locuiește cu persoana ocrotită sau care întreține legături puternice și stabile cu ea cu excepția cazului în care un motiv întemeiat împiedică de a-i încredința măsura de ocrotire.

(3) Instanța de judecată ia în considerare sentimentele exprimate de persoana ocrotită, relațiile sale obișnuite, interesul manifestat de candidați și eventualele recomandări ale părinților și rudelor, precum și ale persoanelor din anturajul său.

Articolul 48⁴⁵. Desemnarea ocrotitorului autorizat

(1) Dacă nici un membru al familiei și nicio persoană apropiată nu își poate asuma curatela sau tutela, instanța de judecată va desemna un ocrotitor autorizat.

(2) Ocrotitorul autorizat nu poate refuza îndeplinirea actelor juridice urgente pe care le impune interesul persoanei ocrotite sau bunăstarea ei, în special acte juridice de conservare.

(3) Dacă interesul persoanei stabilite ori îngrijite într-o instituție de tratament sau azil o justifică, instanța de judecată poate desemna în calitate de curator sau tutore, o persoană sau un serviciu al acelei instituții dacă instituția este ocrotitor autorizat.

Articolul 48⁴⁶. Executarea personală a măsurii

(1) Curatela și tutela sunt sarcini personale.

(2) Cu toate acestea, curatorul și tutorele, păstrând răspunderea, pot obține asistența terților.

Articolul 48⁴⁷. Libertatea de a fi curator sau tutore

Nicio persoană nu poate renunța la calitatea de curator sau tutore dacă a avut această calitate mai puțin de 5 ani, cu excepția cazului când are motive întemeiate. Soțului și copiilor persoanei ocrotite, precum și ocrotitorul autorizat pot renunța la calitatea de curator sau tutore doar din motiv întemeiat.

Articolul 48⁴⁸. Curatorul supleant și tutorele supleant

(1) Instanța de judecată poate, dacă o consideră necesar și sub rezerva împuternicirilor consiliului de familie dacă există, să desemneze un curator supleant sau, după caz, un tutore supleant.

(2) Dacă curatorul sau tutorele este părinte sau rudă a persoanei ocrotite pe o linie colaterală, curatorul supleant sau, după caz, tutorele supleant se alege, în măsura posibilă, din cealaltă linie colaterală.

(3) Dacă niciun membru al familiei și nicio persoană apropiată nu își poate asuma să fie curator supleant sau tutore supleant, instanța de judecată poate

desemna un ocrotitor autorizat.

(4) Curatorul supleant sau, după caz, tutorele supleant supraveghează actele juridice încheiate de curator sau, după caz, tutore în această calitate și informează fără întârziere autoritatea tutelară dacă el constată încălcări în exercitarea măsurii de ocrotire. În caz contrar, el va fi obligat să repare prejudiciul cauzat persoanei ocrotite.

(5) Curatorul supleant sau, după caz, tutorele supleant asistă sau, după caz, reprezintă, persoana ocrotită dacă interesele ei contravin intereselor curatorului sau, după caz, tutorelui sau dacă curatorul sau tutorele nu pot să o asiste sau să o reprezinte din cauza limitelor împuternicirilor sale.

(6) Calitatea de curator supleant sau tutore supleant încetează în momentul încetării celei a curatorului sau tutorelui. Cu toate acestea, curatorul supleant sau tutorele supleant sunt obligați să ceară înlocuirea curatorului sau tutorelui în caz de încetare a funcției acestuia. În caz contrar, el va fi obligat să repare prejudiciul cauzat persoanei ocrotite.

Articolul 48⁴⁹. Curatorul special și tutorele special

(1) În absența unui curator supleant sau tutore supleant, curatorul sau tutorele interesele căruia contravin, cu ocazia încheierii unui act juridic sau unei serii de acte juridice, cu interesele persoanei ocrotite sau dacă curatorul sau tutorele nu pot să o asiste sau să o reprezinte din cauza limitelor împuternicirilor sale, trebuie să ceară consiliului de familie sau, în absența sa, autorității tutelare desemnarea unui curator special sau, după caz, a unui tutore special.

(2) Această desemnare de asemenea se poate face la cererea oricărei persoane interesate sau din oficiu.

Articolul 48⁵⁰. Consiliul de familie al persoanei ocrotite

(1) Instanța de judecată poate institui tutela cu consiliu de familie dacă necesitățile de ocrotire a persoanei sau consistența patrimoniului o justifică și dacă componența familiei și a anturajului său o permit.

(2) Membrii consiliului de familie sunt desemnați de instanța de judecată pentru durata tutelei.

(3) Consiliul de familie este compus din cel puțin 4 membri, inclusiv tutorele și, după caz, tutorele supleant.

(4) Pot fi membri ai consiliului de familie părinții și rudele persoanei ocrotite, precum și orice persoană care manifestă interes pentru ea și îi dorește bunăstarea.

(5) Instanța de judecată va asigura, în măsura posibilă, ca ambele linii colaterale de rudenie să fie reprezentate în consiliu.

(6) Instanța de judecată desemnează membrii consiliului de familie pe baza dorințelor și sentimentelor exprimate de persoana ocrotită, ale relațiilor sale

obișnuite, ale interesului care îl manifestă candidații și a eventualelor recomandări a părinților și rudelor, precum și a anturajului său.

(7) Consiliul de familie desemnează și revocă tutorele, tutorele supleant și, după caz, tutorele special conform art. 48⁴³-48⁴⁹.

(8) Competențele acordate de lege sau hotărâre judecătorească consiliului de familie se exercită de către autoritatea tutelară pentru perioada în care nu există un consiliu de familie. Cu toate acestea, pentru perioada în care nu există un consiliu de familie, tutorele, tutorele supleant și, după caz, tutorele special este desemnat și revocat de către instanța de judecată.

§3. Ocrotirea intereselor personale nepatrimoniale

Articolul 48⁵¹. Obligația de informare despre situația personală

Tutorele sau curatorul este obligat să ofere persoanei ocrotite, într-un mod adaptat la starea sa și fără a prejudicia informațiile pe care terții sunt obligați să i le ofere, toate informațiile privind situația sa personală, actele și deciziile ce o vizează, gradul de urgență, efectele lor, precum și, dacă persoana ocrotită le refuză, consecințele neîndeplinirii actului sau neluării deciziei.

Articolul 48⁵². Actele strict personale

(1) Dacă legea nu prevede altfel, actelor care implică consimțământul strict personal al persoanei ocrotite nu pot fi încheiate de către persoana însărcinată cu ocrotirea și nici nu necesită încuviințarea acesteia.

(2) Se consideră strict personale declarația de naștere a unui copil, recunoașterea sa, actele de ocrotire părintească privitoare la persoana copilului, declarația de a alege sau de a schimba numele copilului și consimțământul pentru adopția persoanei ocrotite însăși ori a copilului persoanei respective.

Articolul 48⁵³. Asistența sau reprezentarea în actele strict personale

(1) În afară de cazurile prevăzute la art. 48⁵², persoana ocrotită ia de sine stătător deciziile privitoare la interesele sale personale nepatrimoniale în măsura în care starea sa o permite.

(2) Dacă starea persoanei ocrotite nu îi permite să ia de sine stătător o decizie personală informată, consiliul de familie sau, în absența sa, autoritatea tutelară poate să prevadă că ea va beneficia, pentru toate actele privitoare la persoana sa sau doar cele permise expres, de asistența persoanei care o ocrotește. Dacă această asistență nu este suficientă, instanța de judecată poate, după instituirea tutelei, să împuternicească tutorele pentru a reprezenta persoana ocrotită în actele respective.

(3) Persoana însărcinată cu ocrotirea poate lua în privința persoanei ocrotite

măsuri de protecție strict necesare pentru a pune capăt pericolului generat de propriul comportament al persoanei ocrotite. Ea va informa despre aceasta în mod neîntârziat consiliul de familie sau, în absența sa, autoritatea tutelară.

(4) Cu toate acestea, cu excepția unui caz de urgență, persoana însărcinată cu ocrotirea nu poate, fără autorizarea consiliului de familie sau, în absența sa, a autorității tutelare, lua o decizie care are efectul de a aduce o atingere gravă integrității corporale a persoanei ocrotite sau intimității vieții sale private.

Articolul 48⁵⁴. Soluționarea conflictului de interese

(1) Aplicarea dispozițiilor art. 48⁵¹-48⁵⁵ nu poate avea drept efect derogarea de la dispozițiile legii speciale care impun intervenția unui reprezentant legal.

(2) Cu toate acestea, dacă măsura a fost încredințată unei persoane sau unui serviciu al unei instituții în instituția de tratament sau azil în condițiile art. 48⁴⁵ alin.(3), și dacă acea persoană sau serviciu fie trebuie să ia o decizie care cere autorizarea autorității tutelare sau a consiliului de familie, conform art. 48⁵³ alin.(3) și (4), fie trebuie să îndeplinească în beneficiul persoanei ocrotite o diligență sau un act pentru care legea specială cere intervenția autorității tutelare, aceasta din urmă poate decide, dacă consideră că există un conflict de interes, să încredințeze sarcina curatorului supleant sau tutorelui supleant, dacă a fost desemnat, iar în absența acestuia, unui curator special sau unui tutore speciale.

Articolul 48⁵⁵. Libertatea de a alege reședința și contactele

(1) Persoana ocrotită are dreptul de a alege liber reședința sa.

(2) Ea întreține liber relații personale cu terții, fie că sunt părinți sau nu. Ea are dreptul de a fi vizitată și, după caz, să fie găzduit de aceștia.

(3) În caz de neînțelegeri, decide consiliul de familie sau, în absența sa, autoritatea tutelară.

Articolul 48⁵⁶. Autorizarea căsătoriei

(1) Căsătoria persoanei în privința căreia s-a instituit curatela este permisă doar cu autorizarea curatorului sau, în caz de refuz al curatorului, cu autorizarea autorității tutelare.

(2) Căsătoria persoanei în privința căreia s-a instituit tutela este permisă doar cu autorizarea consiliului de familie sau, în absența sa, a autorității tutelare și după audierea viitorilor soți și ascultarea, după caz, a opiniei părinților și anturajului său.

Articolul 48⁵⁷. Darea de seamă asupra ocrotirii intereselor personale nepatrimoniale

La momentul instituirii măsurii de curatelă sau tutelă sau ulterior, consiliul de familie sau, în absența sa, autoritatea tutelară stabilește condițiile în care curatorul sau tutorele depune darea de seamă asupra ocrotirii intereselor personale

nepatrimoniale.

§4. Actele juridice încheiate pe durata curatelei

Articolul 48⁵⁸. Asistența curatorului

(1) Persoana ocrotită prin curatelă nu poate, fără asistența curatorului și autorizarea autorității tutelare, să încheie nici un act juridic prevăzut la art. 48⁷⁵.

(2) La încheierea unui act juridic în formă scrisă sau autentică, asistența curatorului constă în încuviințarea pe calea aplicării semnăturii lângă semnătura persoanei ocrotite.

(3) Curatorul este obligat să explice persoanei ocrotite conținutul actului juridic și efectele sale. Curatorul este obligat să dea dovadă de diligența pe care o manifestă în propriile sale activități.

(4) Sub sancțiunea nulității absolute, orice înștiințare, judiciară sau extrajudiciară, aferentă actelor prevăzute la alin.(1), transmisă persoanei ocrotite trebuie transmisă și curatorului.

Articolul 48⁵⁹. Împuternicirile de reprezentare ale curatorului

(1) Curatorul nu poate să se substituie persoanei ocrotite prin curatelă pentru a acționa din numele ei.

(2) Cu toate acestea, curatorul poate, dacă constată că persoana ocrotită prin curatelă își compromite grav interesele, să ceară instanță de judecată de a fi împuternicită să încheie un act juridic concret sau să ceară instituirea tutelei.

(3) Dacă curatorul refuză să își dea asistența pentru un act juridic pentru care se cere asistența sa, persoana ocrotită prin curatelă poate cere autorității tutelare autorizare pentru a încheia acel act juridic de sine stătător.

Articolul 48⁶⁰. Liberalitățile persoanei ocrotite prin curatelă

(1) Persoana ocrotită prin curatelă poate să întocmească testament de sine stătător.

(2) Ea poate face donații doar cu asistența curatorului.

(3) Se consideră că curatorul are interes care contravine intereselor persoanei ocrotite dacă el este donatar.

Articolul 48⁶¹. Determinarea conținutului capacității de exercițiu limitate

La momentul instituirii măsurii de curatelă sau ulterior, instanța de judecată poate, prin derogare de la dispozițiile art. 48⁵⁸, să enumere anumite categorii de acte juridice pe care persoana ocrotită prin curatelă are capacitatea să le încheie de sine stătător sau, invers, să adauge anumite categorii de acte juridice la cele pentru care este necesară asistența curatorului.

Articolul 48⁶². Curatela restrânsă

(1) Instanța de judecată poate de asemenea, la orice moment, să dispună aplicarea unei curatele restrânse.

(2) În acest caz, curatorul percepe doar veniturile persoanei ocrotite prin curatelă restrânsă la un cont deschis pe numele acesteia din urmă.

(3) Curatorul asigură de sine stătător plata datoriilor persoanei ocrotite față de terți și depune excedentul pe contul lăsat la dispoziția persoanei ocrotite sau i-l transmite în numerar.

(4) Fără a aduce atingere dispozițiilor art. 48⁵⁵, autoritatea tutelară poate autoriza încheierea de către curator a contractului de închiriere a spațiului locativ sau a unui alt contract care asigură o locuință persoanei ocrotite.

(5) Curatela restrânsă este supusă dispozițiilor art. 48⁷³ și 48⁷⁷-48⁸¹, care se aplică în mod corespunzător.

§5. Actele juridice încheiate pe durata tutelei

Articolul 48⁶³. Împuternicirile de reprezentare ale tutorelui

(1) Cu excepția cazurilor în care legea sau uzanțele împuternicesc persoana sub tutelă să acționeze de sine stătător, tutorele o reprezintă în toate actele juridice și alte acte ale vieții civile.

(2) Cu toate acestea, instanța de judecată poate, în hotărârea judecătorească de instituire a tutelei sau ulterior, să enumere anumite acte juridice pe care persoana sub tutelă va avea capacitatea să le încheie de sine stătător sau cu asistența tutorelui fără alte autorizări.

Articolul 48⁶⁴. Administrarea patrimoniului persoanei ocrotite prin tutelă

Persoana ocrotită prin tutelă este reprezentată în actele juridice necesare administrării patrimoniului său conform art. 48⁶⁷-48⁸¹.

Articolul 48⁶⁵. Reprezentarea în procedurile judiciare

(1) Persoana ocrotită prin tutelă este reprezentată în instanța de judecată de către tutore.

(2) Tutorele poate reprezenta persoana ocrotită pentru apărarea drepturilor personale nepatrimoniale ale acestuia doar după autorizarea consiliului de familie sau, în absența sa, a autorității tutelare sau la prescripția dată de una din ele.

(3) Consiliul de familie sau, în absența sa, autoritatea tutelare poate obliga tutorele să renunțe la acțiune sau să încheie contract de tranzacție.

Articolul 48⁶⁶. Testamentul persoanei ocrotite prin tutelă

(1) Persoana ocrotită prin tutelă poate să întocmească sau să modifice de sine stătător un testament după instituirea tutelei doar cu autorizarea consiliului de familie sau, în absența sa, a autorității tutelare. Tutorele nu o poate nici asista și nici reprezenta cu această ocazie.

(2) Persoana ocrotită prin tutelă poate să revoce de sine stătător testamentul întocmit anterior sau după instituirea tutelei.

Subsecțiunea 7. Administrarea patrimoniului persoanei fizice ocrotite prin tutelă

§1. Dispoziții generale

Articolul 48⁶⁷. Principiile administrării

(1) Tutorele reprezintă persoana ocrotită în actele necesare administrării patrimoniului ei.

(2) În procesul administrării tutorele este obligat să îngrijească, în mod prudent, diligent și informat, exclusiv în interesul și bunăstarea persoanei ocrotite.

Articolul 48⁶⁸. Rolul tutorelui supleant

(1) Dacă este desemnat un tutore supleant, el va supraveghea derularea operațiunilor pe care tutorele este obligat să le realizeze.

(2) El de asemenea va supraveghea modul de investire sau reinvestire a capitalului conform prescripțiilor consiliului de familie sau, în absența sa, a autorității tutelare.

Articolul 48⁶⁹. Intervenția terților

(1) Terții pot să informeze autoritatea tutelară despre acțiunile sau omisiunile tutorelui care îi par de natură de a leza interesele sau bunăstarea persoanei ocrotite.

(2) Cu toate acestea, dacă cu ocazia unei investiții ei cunosc acțiuni sau omisiuni care compromit vădit interesul sau bunăstarea persoanei ocrotite, ei sunt obligați să informeze autoritatea tutelară.

§2. Competența consiliului de familie sau autorității tutelare

Articolul 48⁷⁰. Bugetul anual și contractarea profesioniștilor

(1) Tutorele aprobă bugetul tutelei determinând, în funcție de importanța bunurilor persoanei ocrotite și a operațiunilor pe care le va presupune

administrarea lor, sumele anuale necesare pentru întreținerea persoanei ocrotite și rambursării cheltuielilor de administrare a bunurilor.

(2) Tutorele informează despre aceasta consiliul de familie sau, în absență, autoritatea tutelară. În caz de dificultate, bugetul este aprobat de consiliul de familie sau, în absența sa, de către autoritatea tutelară.

(3) Consiliul de familie sau, în absența sa, autoritatea tutelară poate împuternici tutorele să includă la cheltuieli de administrare remunerația administratorilor anumiți pe care el îi va contracta sub proprie răspundere.

(4) Consiliul de familie sau, în absența sa, autoritatea tutelară poate împuternici tutorele să încheie un contract de administrare a valorilor mobiliare și instrumentelor financiare aparținând persoanei ocrotite. El va alege terțul contractant în considerarea experienței profesionale și solvabilității.

(5) Contractul prevăzut la alin.(4) poate fi rezolvit din numele persoanei ocrotite în orice moment. Orice clauză contrară este nulă.

Articolul 48⁷¹. Efectuarea investițiilor

(1) Consiliul de familie sau, în absență, autoritatea tutelară determină suma începând cu care, tutorele este obligat să investească capitalul persoanei ocrotite.

(2) Consiliul de familie sau, în absență, autoritatea tutelară prescrie toate măsurile pe care le consideră utile la investirea sau reinvestirea fondurilor fie în avans, fie cu ocazia fiecărei operațiuni.

(3) Investirea sau reinvestirea se realizează de către tutore în termenul și în modul prescrise. Dacă scapă termenul, tutorele va datora persoanei ocrotite dobânzi de întârziere.

(4) Consiliul de familie sau, în absența sa, autoritatea tutelară poate prescrie ca o anumită sumă de bani trebuie să fie depusă pe un cont special al persoanei ocrotite de pe care tutorele va putea efectua extrageri doar cu autorizarea lor.

Articolul 48⁷². Limitarea împuternicirilor tutorelui

(1) Consiliul de familie sau, în absența sa, autoritatea tutelară poate stabili categoria de acte juridice pe care tutorele nu le poate încheia fără autorizarea sa.

(2) Cu toate acestea, dacă consiliul de familie refuză să dea o autorizare, tutorele o poate cere în schimb de la autoritatea tutelară dacă se constată că încheierea actului juridic este în interesul persoanei ocrotite sau pentru bunăstarea ei.

§3. Împuternicirile tutorelui

Articolul 48⁷³. Întocmirea inventarului

(1) În termen de 3 luni de la instituirea tutelei, tutorele inițiază, în prezența

tutorelui supleant dacă s-a desemnat, un inventar al bunurilor persoanei ocrotite și îl transmite autorității tutelare. El asigură actualizarea inventarului.

(2) El poate obține comunicarea tuturor informațiilor și documentelor necesare pentru întocmirea inventarului de la orice persoană publică sau privată, fără a-i putea fi opus secretul profesional, secretul bancar sau caracterul personal al datelor.

(3) Dacă inventarul nu a fost întocmit sau se adeverește incomplet ori inexact, persoana ocrotită și, după decesul ei, succesorul poate face dovada valorii și componenței bunurilor prin orice mijloace de probă.

Articolul 48⁷⁴. Actele juridice pentru care tutorele nu are nevoie de autorizare

(1) Tutorele poate încheia doar actele juridice de conservare și, sub rezerva dispozițiilor art. 48⁴⁹ alin.(2), actele de administrare necesare administrării patrimoniului persoanei ocrotite.

(2) Tutorele acționează de sine stătător în instanța de judecată pentru a apăra drepturile patrimoniale ale persoanei ocrotite.

(3) Contractele de locațiune încheiate de către tutore în calitate de locator, nu acordă locatarului, față de persoana ocrotită devenită capabilă, nici un drept de preemțiune la expirarea locațiunii, prin derogare de la dispozițiile legale contrare. Cu toate acestea, aceste dispoziții nu se aplică contractelor de locațiune încheiate înainte de instituirea tutelei și reînnoite de către tutore.

Articolul 48⁷⁵. Actele juridice supuse autorizării

(1) Următoarele actele juridice, încheiate din numele persoanei ocrotite, nu produc efecte juridice decât după autorizare din partea consiliului de familie sau, în absența sa, a autorității tutelare:

- a) contracte de vânzare-cumpărare și alte acte juridice de dispoziție;
- b) contracte de locațiune și alte acte juridice de administrare privitoare la bunurile persoanei ocrotite al căror termen depășesc termenul măsurii de ocrotire;
- b) contract de tranzacție;
- c) contract de partaj al bunurilor comune;
- d) să accepte sau să renunțe la o moștenire;
- e) să primească împrumut;
- f) contractele dintre tutore sau persoanele sale afiliate și persoana ocrotită, cu excepția actelor cu titlu gratuit încheiate în folosul exclusiv al persoanei ocrotite. Pentru încheierea acestui act juridic, tutorele se consideră că are un interes care contravine interesului persoanei ocrotite.

(2) Decizia de autorizare trebuie să determine condițiile esențiale ale actului juridic și, după caz, prețul sau altă contraprestație. Autorizarea nu este necesară în caz de vânzare silită ori în cazul exercitării dreptului de gaj sau ipotecă.

(3) Autorizarea unui act juridic de dispoziție privitor la un drept real al persoanei ocrotite asupra unui bun imobil sau unei participații în capitalul unei persoane juridice de drept privat se poate acorda doar după evaluarea valorii de piață.

(4) Se poate dispune de dreptul real prevăzut la alin.(3) contra unui preț sau altei contraprestații mai mici decât valoarea sa de piață doar din motive întemeiate, bazate exclusiv pe interesul persoanei ocrotite, care vor fi argumentate în decizia de autorizare.

(5) Persoana care încheie actul juridic din numele persoanei ocrotite este obligată, fără întârzieri nejustificate, să depună la autoritatea tutelară o copie după actul juridic încheiat cu autorizarea primită conform dispozițiilor prezentului articol, precum și copii după elemente de probă care demonstrează executarea obligațiilor apărute din acel act juridic.

Articolul 48⁷⁶. Actele juridice interzise persoanelor ocrotite

(1) Nu se poate da autorizare, iar tutorele nu are dreptul:

a) să încheie din numele persoanei ocrotite acte de înstrăinare gratuită a bunurilor sau drepturilor persoanei ocrotite, inclusiv să reamite o datorie, să renunțe gratuit la un drept dobândit, să elibereze o garanție reală sau personală constituită în folosul persoanei ocrotite fără ca obligația garantată să fi fost stinsă integral, precum și să constituie o garanție reală sau personală pentru a garanta obligațiile unui terț;

b) să dobândească de la un terț un drept sau o creanță pe care acesta o are față de persoana ocrotită;

c) să exercite o activitate de întreprinzător sau profesională din numele persoanei ocrotite.

(2) Excepție de la prevederile alin.(1) lit. a) fac donațiile neînsemnate pentru îndeplinirea unor obligații morale.

§4. Pregătirea, verificarea și aprobarea dării de seamă

Articolul 48⁷⁷. Darea de seamă anuală

(1) Tutorele întocmește anual o dare de seamă a administrării sale, la care se anexează documentele primare.

(2) În acest scop, el va solicita instituțiilor la care sunt deschise conturi din numele persoanei ocrotite descifrarea operațiunilor pentru anul de referință, fără ca lui să-i poată fi opus secretul profesional, bancar sau caracterul personal al datelor.

(3) Tutorele este obligat să asigure confidențialitatea dării de seamă. Cu toate acestea, o copie după darea de seamă și a documentelor primare se remite anual de către tutore persoanei ocrotite dacă ea are cel puțin 16 ani, precum și tutorelui supleant dacă a fost desemnat și dacă tutorele o consideră util, altor

persoane însărcinate cu ocrotirea persoanei.

(4) Suplimentar, autoritatea tutelară poate, după audierea persoanei ocrotite și obținerea consimțământului ei, dacă ea a împlinit 16 ani și dacă starea ei o permite, să autorizeze remiterea copiei după darea de seamă și documentele primare sau o parte din ele soțului, părintelui, sau unei alte persoanei apropiate, dacă ei arată un interes legitim.

Articolul 48⁷⁸. Verificarea dării de seamă

(1) Tutorele depune anual darea de seamă, împreună cu documentele primare, în vederea verificării, la autoritatea tutelară.

(2) Dacă a fost desemnat un tutore supleant, el va verifica darea de seamă înainte de transmiterea ei împreună cu observațiile sale.

(3) Pentru verificarea dării de seamă, autoritatea tutelară are dreptul de comunicare prevăzut de art. 48⁷⁷ alin.(2).

(4) Autoritatea tutelară poate ordona sarcina verificării tutorelui supleant dacă a fost desemnat.

(5) Dacă s-a desemnat un consiliu de familie, autoritatea tutelară îi poate ordona să verifice și aprobe darea de seamă.

Articolul 48⁷⁹. Scutirea de obligația de întocmire a dării de seamă

Dacă tutela nu a fost încredințată unui ocrotitor autorizat, autoritatea tutelară poate, prin derogare de la dispozițiile art. 48⁷⁷ și 48⁷⁸ și având în vedere modestia patrimoniului persoanei ocrotite, să îl scutească pe tutore de la întocmirea și transmiterea spre verificare a dării de seamă.

Articolul 48⁸⁰. Auditarea dării de seamă

Dacă resursele persoanei ocrotite o permite și dacă importanța și componența patrimoniului o justifică, autoritatea tutelară poate ordona, în considerarea interesului patrimonial în cauză, ca verificarea și aprobarea dării de seamă să fie exercitată, pe cheltuiala persoanei ocrotite, de către un expert sau auditor.

Articolul 48⁸¹. Darea de seamă la încetarea calității de tutore

(1) Dacă calitatea sa de tutore încetează din orice motiv, tutorele este obligat să întocmească o dare de seamă a operațiunilor intervenite de la întocmirea ultimei dări de seamă anuale și o supune verificării și aprobării conform art. 48⁷⁸ și 48⁸⁰.

(2) Suplimentar, în termen de 3 luni de la încetarea calității sale de tutore, tutorele sau succesorii sunt obligați să remită o copie a dărilor de seamă pentru ultimii 3 ani și a dării de seamă menționate la alin.(1), după caz, persoanei care a dobândit capacitatea de exercițiu necesară dacă ea nu le-a primit deja, persoanei însărcinată cu administrarea sau succesorilor persoanei ocrotite.

(3) Dispozițiile alin.(1) și (2) nu se aplică în cazul prevăzut de art. 48⁶⁵.

(4) În orice caz, tutorele este obligat să remită persoanelor indicate la alin.(2) documentele primare necesare continuării administrării sau să asigure devoluțiunea patrimoniului succesoral, precum și inventarul inițial și actualizările întocmite.

Secțiunea 4. Dispoziții comune privind ocrotirea minorilor și adulților

Subsecțiunea 1. Autoritatea tutelară

Articolul 48⁸². Autoritatea tutelară și competența în domeniul măsurilor de ocrotire

(1) Autorități tutelare sînt autoritățile administrației publice locale.

(2) Autoritatea tutelară de la domiciliul sau reședința persoanei fizice minore și adulte ocrotite (în continuare - persoana ocrotită) supraveghează activitatea tutorelui, curatorului sau altei persoane însărcinată cu ocrotirea.

(3) Autoritatea tutelară:

a) exercită atribuțiile prevăzute expres de lege în domeniul măsurilor de ocrotire;

b) exercită alte atribuții de supraveghere a exercitării măsurii de ocrotire, cu excepția celor date prin lege în competența instanței de judecată și consiliului de familie;

c) ține dosarul personal al persoanei ocrotite, îl transmite instanței de judecată și asigură restituirea lui după finalizarea procesului.

Articolul 48⁸³. Procedura aplicabilă autorității tutelare

Înainte de a lua orice decizie care ține de competența sa privitor la o măsură de ocrotire a persoanei fizice minore sau adulte, autoritatea tutelară va respecta dispozițiile prezentei subsecțiuni.

Articolul 48⁸⁴. Audierea persoanei ocrotite

(1) Autoritatea tutelară trebuie să audieze persoana ocrotită care a împlinit 10 ani. Aceasta poate fi însoțită de altă persoană pe care a ales-o, care însă nu va avea calitatea de reprezentant al său.

(2) Audierea persoanei ocrotite se poate desfășura la sediul autorității tutelare, la domiciliul sau reședința sa, în instituția de tratament sau azil, precum și în orice alt loc corespunzător.

(3) Audierea are loc în ședință închisă, la care pot participa persoanele enumerate la art. 48³⁰ alin.(1).

(4) Dacă o consideră oportun, autoritatea tutelară poate efectua audierea în prezența medicului care tratează persoana ocrotită sau în prezența oricărei alte persoane pertinente.

(5) Autoritatea tutelară va depune toate eforturile posibile pentru a constata dorințele și sentimentele persoanei ocrotite privind decizia care urmează a fi adoptată, folosind metodele de comunicare care corespund stării sau situației persoanei audiate.

Articolul 48⁸⁵. Neaudierea persoanei ocrotite

(1) Autoritatea tutelară poate, printr-o decizie motivată, pe baza indicației din certificatul de dizabilitate în scop de ocrotire, să decidă de a nu audia persoana ocrotită dacă aceasta este de natură a-i dăuna sănătății sau dacă ea nu poate să-și exprime dorințele și sentimentele.

(2) Decizia prevăzută la alin.(1) se expediază petiționarului, persoanei ocrotite și, după caz, reprezentantului persoanei ocrotite.

Articolul 48⁸⁶. Dezbateră în contradictoriu a chestiunii

La cererea oricărei persoane interesate sau din oficiu, autoritatea tutelară poate dispune ca soluționarea unei chestiuni să se desfășoare în contradictoriu.

Articolul 48⁸⁷. Dreptul la avocat ales sau acordat din oficiu

(1) În cazul oricărei proceduri desfășurate de autoritatea tutelară persoana ocrotită care a împlinit 10 ani își poate alege un avocat sau i se va acorda un avocat din oficiu, indiferent de opinia sau opoziția persoanei însărcinate cu ocrotirea.

(2) Dreptul a fi asistată de un avocat ales sau acordat din oficiu va fi adus la cunoștință persoanei ocrotite în textul citației și la prima ei înfățișare.

(3) Dacă, oricând pe durata procedurii desfășurate de autoritatea tutelară, persoana ocrotită nu este asistată de avocat, pentru apărarea intereselor ei, la cererea persoanei ocrotite care a împlinit 10 ani, autoritatea tutelară solicită coordonatorului oficiului teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat desemnarea unui avocat, care în respectiva procedură va dispune de împuternicirile unui reprezentant legal.

(4) În conformitate cu legislația privind asistența juridică garantată de stat, asistența juridică în cazul prevăzut la alin.(3) se acordă gratuit.

Articolul 48⁸⁸. Audierea altor persoane

La cererea participanților sau din oficiu, autoritatea tutelară audiază persoana indicată la art. 48³⁰ alin.(1).

Articolul 48⁸⁹. Efectuarea constatărilor

La cererea participanților sau din oficiu, autoritatea tutelară poate dispune efectuarea unei anchete sociale sau efectuarea de constatări, evaluări sau expertize de către orice autoritate sau persoană pertinentă.

Articolul 48⁹⁰. Consultarea dosarului personal

(1) Pot lua cunoștință de materialele dosarului personal și face extrase și copii persoana ocrotită sau persoana însărcinată cu ocrotirea, precum și avocații lor.

(2) Dacă cererea de consultare a dosarului provine de la persoana ocrotită, autoritatea tutelară poate, prin decizie motivată comunicată acesteia, să excludă una sau mai multe acte din dosar dacă acestea ar putea cauza un prejudiciu psihic grav.

(3) Avocatul persoanei ocrotite poate să facă extrase și copii de pe materialele dosarului. Cu toate acestea, avocatului i se interzice să transmită copiile astfel obținute către persoana ocrotită sau terți.

(4) Copiile deciziilor consiliului de familie, ale deciziilor autorității tutelare și ale hotărârilor judecătorești aferente măsurii de ocrotire se păstrează în dosarul personal și se pot elibera doar participanților și persoanelor care au participat la luarea deciziilor sau vizate de decizii sau hotărâri.

(5) Terții care justifică un interes legitim pot să obțină copii ale dispozitivului deciziilor și hotărârilor menționate la alin.(4) cu autorizarea autorității tutelare.

Articolul 48⁹¹. Decizia autorității tutelare

(1) Cu excepția cazurilor în care autoritatea tutelară dispune efectuarea unei dezbateri în contradictoriu conform art. 48⁸⁶, autoritatea tutelară soluționează cererile care îi sunt adresate în decursul a 30 de zile de la data depunerii dacă ele nu necesită culegerea unor informații suplimentare, prezentarea de probe suplimentare sau orice altă cercetare. În acest caz, autoritatea tutelară va avertiza petiționarul despre aceasta și îl va informa despre data previzibilă la care se va adopta decizia.

(2) Deciziile autorității tutelare în chestiunile privind măsurile de ocrotire trebuie să fie motivate. Dispozitivul deciziei se comunică persoanei ocrotite, persoanei însărcinate cu ocrotirea și, dacă există, membrilor consiliului de familie.

Subsecțiunea 2. Consiliul de familie

Articolul 48⁹². Convocarea consiliului de familie

(1) Ședința consiliului de familie se convoacă de către autoritatea tutelară la cererea:

- a) a 2 membri din consiliului;
- b) tutorelui sau tutorelui supleant;
- c) persoanei ocrotite care a împlinit 10 ani.

(2) Înștiințarea despre ședință se expediază membrilor cu cel puțin 10 zile înainte.

(3) Membrii consiliului de familie sunt obligați să se prezinte personal la ședință. Membrul care, fără motiv întemeiat, nu se prezintă la ședință poate fi revocat din această calitate.

(4) Prin hotărârea judecătorească prin care se desemnează membrii consiliului de familie sau prin hotărâre ulterioară, la cererea unui membru sau din oficiu, instanța de judecată poate stabili că consiliul adoptă decizii fără participarea autorității tutelare.

Articolul 48⁹³. Ședința consiliului de familie

Ședința consiliului de familie are cvorum și poate adopta decizii dacă la ea participă majoritatea membrilor săi. Dacă nu există cvorum, autoritatea tutelară poate convoca o ședință repetată sau, în caz de urgență, poate adopta o decizie de sine stătător.

Articolul 48⁹⁴. Adoptarea deciziei consiliului de familie fără convocarea ședinței

(1) Dacă autoritatea tutelară consideră că consiliul de familie se poate pronunța pe o problemă fără a se convoca în ședință, ea va comunica fiecărui membru textul deciziei, anexând explicațiile necesare.

(2) Membrul care, fără motiv întemeiat, nu își exprimă votul poate fi revocat din această calitate.

Articolul 48⁹⁵. Voturile necesare pentru adoptarea deciziei

Decizia consiliului de familie se adoptă cu votul majorității membrilor săi.

Articolul 48⁹⁶. Secretul ședințelor consiliului de familie

(1) Ședințele consiliului de familie sunt închise.

(2) Membrii consiliului de familie sunt obligați să păstreze confidențialitatea în relațiile cu terții.

(3) Cu excepția cazului când autoritatea tutelară consideră că aceasta ar contraveni interesului lor, persoana ocrotită poate asista la ședința consiliului, însă doar cu titlu consultativ.

(4) Deciziile consiliului de familie trebuie motivate. Dacă decizia nu este adoptată în unanimitate, opinia fiecărui membru se va anexa la decizie.

Articolul 48⁹⁷. Întocmirea deciziei consiliului de familie

(1) La încheierea ședinței consiliului de familie, fiecare membru prezent trebuie să semneze decizia adoptată.

(2) În decurs de 10 zile din data adoptării, președintele ședinței consiliului de familie depune decizia consiliului de familie la autoritatea tutelară.

Articolul 48⁹⁸. Opoziția autorității tutelare

(1) Dacă autoritatea tutelară constată că decizia consiliului de familie contravine intereselor persoanei ocrotite sau a dorințelor și sentimentelor sale, ea trebuie să facă opoziție la decizia consiliului de familie în termen de 15 zile de la primirea ei conform art. 48⁹⁷ alin. (2), prin adoptarea unei decizii în acest sens, care nu se supune contestării.

(2) Persoana ocrotită sau orice persoană însărcinată cu ocrotirea poate să facă opoziție la decizie în termen de 15 zile de la primirea de către autoritatea tutelară conform art. 48⁹⁷ alin.(2), prin cerere motivată depusă la autoritatea tutelară.

(3) În cazul existenței unei opoziții conform alin. (1) sau (2), autoritatea tutelară va convoca și desfășura în termen de 10 zile o nouă ședință a consiliului de familie pe care o va prezida, fără a avea drept de vot, pentru a se delibera din nou asupra chestiunii față de care s-a făcut opoziție.

(4) Decizia consiliului de familie produce efecte juridice după expirarea termenului de 15 zile de la primirea ei de către autoritatea tutelară conform art. 48⁹⁷ alin.(2) dacă în interiorul aceluși termen nu s-a făcut opoziție.

Subsecțiunea 3. Contestarea deciziilor autorității tutelare sau instanței de judecată

Articolul 48⁹⁹. Contestarea în instanța de judecată

(1) Deciziile autorității tutelare, precum și deciziile consiliului de familie adoptate conform art. 48⁹⁸ alin.(3) pot fi contestate în instanța de judecată în termen de 30 de zile. În cazul contestării deciziei autorității tutelare nu este necesară depunerea unei cereri prealabile.

(2) Decizia contestată se anulează de către instanța de judecată, în tot sau în parte, în cazul în care:

- a) este ilegală în fond ca fiind emisă contrar prevederilor legii;
- b) este ilegală ca fiind emisă cu încălcarea competenței;
- c) este ilegală ca fiind emisă cu încălcarea esențială a procedurii stabilite.

(3) La cererea persoanei care depune contestația sau din oficiu, instanța de judecată, pe lângă anularea deciziei contestate, poate dispune fie obligarea emitentului să adopte o nouă decizie, fie pronunțarea unei hotărâri judecătorești prin care se va soluționa fondul chestiunii vizate de decizia contestată.

Articolul 48¹⁰⁰. Persoanele care au dreptul de a depune contestație și termenul de contestare

(1) Contestația poate fi depusă de către persoanele enumerate la art. 48³⁰ alin. (1), precum și de către persoanele însărcinate cu ocrotirea, chiar dacă ele nu au participat la procedura desfășurată de autoritatea tutelară sau la ședința consiliului de familie.

(2) Termenul de contestare curge din data adoptării deciziei. Cu toate acestea, în privința persoanei ocrotite, a persoanei însărcinate cu ocrotirea și a autorității tutelare termenul de contestare curge din data comunicării dispozitivului deciziei.

(3) Citația despre judecarea contestației se va expedia tuturor persoanelor care au dreptul de a depune contestație, care vor avea dreptul să participe la examinarea ei.

(4) Instanța de judecată care soluționează contestația decide din oficiu asupra suspendării sau nesuspendării deciziei contestate, pe baza interesului superior al persoanei ocrotite. ”.

21. Înainte de articolul 49 se include titlul secțiunii:

„Secțiunea 4.

Declararea persoanei dispărută fără veste sau decedată”.

22. Articolele 222-225 vor avea următorul cuprins:

„**Articolul 222.** Nulitatea actului juridic încheiat de o persoană lipsită sau limitată în capacitate de exercițiu

(1) Actul juridic încheiat de o persoană lipsită sau limitată în capacitate de exercițiu poate fi declarat nul de instanța de judecată dacă, conform legii sau hotărârii judecătorești, actul juridic putea fi încheiat valabil din numele persoanei doar prin intermediul ocrotitorului provizoriu, curatorului sau tutorelui său.

(2) Persoana cu capacitate de exercițiu deplină este obligată să repare prejudiciul cauzat celeilalte părți prin încheierea actului juridic nul dacă se demonstrează că a știut sau trebuia să știe că cealaltă parte nu are capacitatea de exercițiu necesară.

Articolul 223. Nulitatea actului juridic încheiat de un minor care nu a împlinit 14 ani

(1) Actele juridice încheiate de un minor care nu a împlinit 7 ani sînt nule.

(2) Actele juridice încheiate de un minor în vîrstă de la 7 la 14 ani, cu excepția celor prevăzute la art.22 alin.(2), sînt nule.

(3) Persoana cu capacitate de exercițiu deplină este obligată să repare prejudiciul cauzat minorului dacă nu demonstrează că nu a știut și nu trebuia să știe că cealaltă parte nu are capacitatea de exercițiu necesară încheierii actului juridic.

Articolul 224. Nulitatea actului juridic încheiat de o persoană fără discernământ

(1) Actul juridic încheiat de o persoană cu capacitate de exercițiu necesară într-un moment în care nu putea să conștientizeze pe deplin acțiunile sale ori să își exprime voința poate fi declarat nul de instanța de judecată.

(2) Actul juridic nu este anulabil pe temeiul dispozițiilor alin.(1):

a) dacă el face parte din categoria actelor juridice prevăzute la art. 22 alin.(2);

b) dacă el a fost încheiat din numele persoanei de către reprezentantul său împuternicit;

c) dacă el a fost încheiat de către persoană cu încuviințarea ocrotitorului provizoriu, curatorului sau tutorelui ori a mandatarului împuternicit prin mandat de ocrotire în viitor sau, după caz, cu autorizarea consiliului de familie ori a instanței de judecată în cazul în care, conform legii sau hotărârii judecătorești, actul juridic putea fi încheiat valabil doar cu această încuviințare sau autorizare.

(3) Succesorul pot cere anularea actelor juridice pe temeiul dispozițiilor alin.(1) doar în următoarele cazuri:

a) dacă dovada diminuării sau lipsei discernământului rezultă din însuși cuprinsul actului juridic;

b) dacă, înainte de încheierea actului juridic, a fost depusă cerere de instituire a ocrotirii provizorii, curatelei sau tutelei sau a început să producă efecte un mandat de ocrotire în viitor din numele persoanei.

(4) Cu toate acestea, în cazul în care succesorul, pe temeiul dispozițiilor alin.(1), cere anularea donației sau testamentului, dispozițiile alin.(3) nu se aplică.

(5) Termenul de prescripție extinctivă a acțiunii în anulare înaintate de succesor curge din momentul deschiderii moștenirii, cu excepția cazului când el a cunoscut sau trebuia să cunoască despre încheierea actului juridic înainte de acea dată.

Articolul 225. Regularizarea actelor juridice încheiate de o persoană fără capacitate de exercițiu necesară sau fără discernământ

(1) Instanța de judecată poate menține actul juridic anulabil pe temeiul dispozițiilor art. 222 sau 224 dacă pârîtul oferă o reducere corespunzătoare a creanței sale sau o despăgubire a prejudiciului suferit de persoana protejată prin anulabilitate.

(2) La aplicarea dispozițiilor alin.(1) instanța de judecată în special va lua în considerare dacă actul juridic era util sau prejudiciabil pentru persoana protejată

prin anulabilitate, mărimea sau componența patrimoniului ei, precum și buna sau rea credință a celeilalte părți la actul juridic.”.

Art. II. – Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr.225-XV din 30 mai 2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.130–134, art.415), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 39, alineatul (6) cuvintele „incapabil din cauza unei boli psihice” se înlocuiesc cu cuvintele „ca fiind supus unei măsuri de ocrotire judiciară (ocrotire provizorie, curatelă sau tutelă)”;

2. După articolul 58, se completează cu articolul 58¹, cu următorul cuprins:

„Articolul 58¹. Capacitatea de exercițiu al drepturilor procedurale civile persoanelor fizice adulte în privința căreia este instituită o măsură de ocrotire judiciară

(1) Persoana fizică adultă în privința căreia este instituită o măsură de ocrotire judiciară (persoana ocrotită) are capacitatea de exercițiu a drepturilor procedurale civile în măsura în care:

a) în cadrul pricinii civile persoana ocrotită își apără drepturile, libertățile sau interesele legitime pe care, conform legii civile, le poate exercita de sine stătător; sau

b) pricina civilă se referă la un act juridic pe care, conform legii civile, persoana ocrotită îl poate încheia de sine stătător.

(2) În măsura în care pentru exercitarea drepturilor, libertăților sau intereselor legitime ori încheierea actelor juridice, conform legii civile, persoana ocrotită are nevoie de încuviințare sau autorizare, actele de procedură în pricinile civile care se referă la acestea sunt supuse aceleiași încuviințări sau autorizări. Încuviințarea sau autorizarea poate fi dată pentru toate actele de procedură aferente unei pricini civile sau pentru fiecare act de procedură în parte.

(3) În măsura în care pentru exercitarea drepturilor, libertăților sau intereselor legitime ori încheierea actelor juridice, conform legii civile, din numele persoanei ocrotite acționează reprezentantul legal, actele de procedură în pricinile civile care se referă la acestea se îndeplinesc din numele persoanei ocrotite de către reprezentantul legal corespunzător (ocrotitorul provizoriu, curatorul, tutorele etc.).

(4) În caz de dubiu, persoana se consideră că are capacitatea de exercițiu necesară pentru îndeplinirea actului de procedură.

(5) În toate cazurile, actele de procedură în pricinile civile în care persoana ocrotită este pârât sau intervenient accesoriu de partea pârâtului se îndeplinesc din

numele persoanei de către reprezentantul legal corespunzător (ocrotitorul provizoriu, curatorul, tutorele etc.).

(6) Actele de procedură încheiate de persoana ocrotită cu încălcarea dispozițiilor alin.(2), (3) sau (5) sunt anulabile. Reprezentantul legal al persoanei ocrotite poate să încuviințeze toate aceste acte sau numai o parte dintre ele. Instanța judecătorească va acorda un termen pentru încuviințarea actelor. Dacă actele nu sînt încuviințate în termenul stabilit, se va dispune anularea acestora.

(7) În pricinile civile în care persoana ocrotită nu are capacitatea de exercițiu a drepturilor procedurale civile, instanța totuși audiază și ia în cont dorințele și sentimentele persoanei ocrotite, cu excepția cazului în care instanței i s-a prezentat un certificat de dizabilitate în scop de ocrotire care confirmă că audierea persoanei ocrotite este de natură a-i dăuna sănătății sau dacă ea nu poate să-și exprime dorințele și sentimentele.”

3. La articolul 58:

la alineatul (2):

- în prima propoziție cuvintele „sau de adulții cu capacitatea de exercițiu limitată” se exclud;

- în a doua propoziție cuvintele „sau curatorul adultului cu capacitatea de exercițiu limitată poate să confirme” se înlocuiesc cu cuvintele „poate să încuviințeze”;

- în a treia propoziție cuvântul „confirmarea” se înlocuiește cu cuvântul „încuviințarea”;

- în a patra propoziție cuvântul „confirmate” se înlocuiește cu cuvântul „încuviințate”;

la alineatul (2¹) cuvintele „sau de adulții declarați incapabili” se exclud;

la alineatul (4) cuvintele „, precum și ale adulților limitați în capacitatea de exercițiu,”, precum și cuvintele „sau adulții limitați în capacitatea de exercițiu” se exclud;

la alineatul (6) cuvintele „, precum și ale adulților declarați incapabili în modul stabilit de lege,”, precum și cuvintele „, curatorii, de administrația instituțiilor de educare, a instituțiilor curative sau de protecție socială” se exclud.

4. La articolul 73, alineatul (1), în propoziția a doua cuvintele „persoane incapabile” se înlocuiesc cu cuvintele „persoane în privința căreia s-a instituit o măsură de ocrotire judiciară (ocrotire provizorie, curatelă sau tutelă)”.

5. La articolul 77:

litera a) va avea următorul cuprins:

„a) dacă domiciliul pîrîtului nu este cunoscut;”

litera b) se exclude;

la litera c) numărul „304” se înlocuiește cu „306”.

6. La articolul 79, alineatul (1) după cuvintele „sînt apărute în instanță” se completează cu cuvintele „, în cazurile și condițiile prevăzute la art. 58 și 58¹, ”.

7. La articolul 81:

alineatul unic devine alineatul (1);

se introduce alineatul (2) cu următorul cuprins:

„(2) Prin derogare de la dispozițiile alin.(1), mandatul de ocrotire în viitor încheiat în formă autentică și care a început să producă efecte, acordă mandatarului împuternicirea de a îndeplini toate actele procedurale pe care mandantul are dreptul să le exercite, cu excepțiile stabilite de lege sau de mandatul de ocrotire în viitor.”.

8. La articolul 104, alineatul (1):

litera e) va avea următorul cuprins:

„e) minorii, prin reprezentanții lor legali; în cazul numirii unui curator, prin acesta dacă nu are capacitatea drepturilor procedurale în pricina civilă respectivă;”;

după litera e), se completează cu litera e¹) cu următorul cuprins:

„e¹) persoanei în privința căreia este instituită o măsură de ocrotire judiciară, precum și persoanei însărcinate cu ocrotirea (ocrotitorul provizoriu, curatorul, tutorele etc.);”.

9. La articolul 170, alineatul (1), litera c) va avea următorul cuprins:

„c) cererea a fost depusă de o persoană care, în pricina civilă respectivă, nu are capacitatea de exercițiu a drepturilor procedurale civile;”.

10. La articolul 260, alineatul (1), litera b) se exclude.

11. La articolul 262, alineatul (1), litera a) va avea următorul cuprins:

„a) pînă la determinarea succesorului în drepturi al persoanei ieșite din proces – în cazurile prevăzute la art.260 lit.a);”.

12. La articolul 267, litera b) va avea următorul cuprins:

„b) cererea a fost depusă de o persoană care, în pricina civilă respectivă, nu are capacitatea de exercițiu a drepturilor procedurale civile;”.

13. La articolul 279, alineatul (1), litera e) va avea următorul cuprins:

„e) măsurile de ocrotire a persoanei fizice adulte;”

14. Capitolul XXVIII va avea următorul cuprins:

„Capitolul XXVIII
PROCEDURA PRIVIND MĂSURILE DE OCROTIRE A
PERSOANEI FIZICE ADULTE

Secțiunea 1
Dispoziții comune

Articolul 302. Domeniul de aplicare și competența

(1) În procedura privind măsurile de ocrotire a persoanei fizice adulte (în continuare – persoana fizică) se judecă pricinile:

a) de instituire, reînnoire sau revocare a unei măsuri de ocrotire judiciară a persoanei fizice (ocrotire provizorie, tutelă sau curatelă);

b) de modificare a condițiilor în care se exercită o măsură de ocrotire judiciară;

c) de desemnare și revocare a ocrotitorului provizoriu, curatorului, tutorelui, membrilor consiliului de familie, curatorului supleant, tutorelui supleant, curatorului special, tutorelui special;

d) de contestare a deciziilor consiliului de familie sau a autorității tutelare în orice aspect care ține de măsura de ocrotire contractuală sau judiciară a persoanei fizice;

e) privind contestarea faptului producerii efectelor unui mandat de ocrotire în viitor, de suspendare, revocare a mandatului de ocrotire în viitor, precum și de acordare a unor împuterniciri suplimentare mandatarului sau unui mandatar special;

f) de soluționare a altor chestiuni privind măsura de ocrotire contractuală sau judiciară care, conform legii, sunt în competența instanței de judecată.

(2) Cererea de pornire a procesului privind măsurile de ocrotire a persoanei fizice se depune, la alegerea petiționarului:

a) la instanța judecătorească de la domiciliul sau reședința persoanei fizice, inclusiv locul aflării instituției de tratament sau azil în care este stabilit;

b) la instanța judecătorească de la domiciliul sau reședința ocrotitorului provizoriu, curatorului, tutorelui sau mandatarului împuternicit prin mandat de ocrotire în viitor.

(3) Instanța de judecată care examinează o cererea de pornire a procedurii privind măsurile de ocrotire a persoanei fizice va solicita dosarul personal de la autoritatea tutelară de la domiciliul persoanei fizice. După rămânerea irevocabilă a hotărârii judecătorești într-un proces privind măsurile de ocrotire a persoanei fizice, instanța de fond va restitui dosarul personal autorității tutelare de la domiciliul persoanei fizice, care îl va păstra cel puțin până la decesul persoanei.

Articolul 303. Cheltuielile de judecată

(1) Petiționarul este scutit de plata cheltuielilor aferente procesului de ocrotire a persoanei fizice.

(2) Dacă se constată că petiționarul a depus cererea în procedura de ocrotire a persoanei fizice cu rea-credință, instanța îi va obliga la plata tuturor cheltuielilor de judecată și la reparația prejudiciului cauzat astfel.

Articolul 304. Ordonarea expertizei de constatare a stării psihice

(1) Instanța de judecată din oficiu sau la cererea participanților, în pregătirea pricinii către dezbateri judiciare, poate ordona efectuarea unei expertize psihiatrice a persoanei fizice.

(2) Dacă persoana fizică se eschivează în mod vădit de la expertiză, instanța poate pronunța, în ședință de judecată, cu participarea medicului psihiatru, o încheiere privind trimiterea forțată a persoanei la expertiză psihiatrică.

(3) Încheierea instanței privind trimiterea forțată la expertiză psihiatrică nu poate fi atacată cu recurs.

Articolul 305. Dezbaterea în contradictoriu a cererii

La cererea oricărei persoane interesate sau din oficiu, instanța de judecată poate dispune, prin încheiere, ca examinarea cererii să se desfășoare în contradictoriu. În acest caz, art. 280 alin.(3) nu se aplică.

Articolul 306. Dreptul la avocat ales sau acordat din oficiu

(1) În cazul cererii privind instituirea, modificarea sau revocarea unei măsuri de ocrotire, persoana fizică își poate alege un avocat sau i se va acorda un avocat din oficiu.

(2) Dreptul de a fi asistată de un avocat ales sau acordat din oficiu va fi adus la cunoștință persoanei fizice în textul citației și la prima ei înfățișare.

(3) Dacă, oricând pe durata procesului, persoana nu este asistată în judecată de avocat, pentru apărarea intereselor ei în proces judecătorul solicită coordonatorului oficiului teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat desemnarea unui avocat, care va dispune de împuternicirile unui reprezentant legal.

(4) În conformitate cu legislația privind asistența juridică garantată de stat, asistența juridică în cazul consemnat la alin.(1) se acordă gratuit.

Articolul 307. Cuprinsul cererii de instituire a măsurii de ocrotire

(1) Cererea de instituire a măsurii de ocrotire trebuie să cuprindă:

a) identitatea persoanei fizice;

b) expunerea circumstanțelor care impun necesitatea ocrotirii pe temeiul art. 48²⁸ din Codul civil și argumentarea măsurii de ocrotire judiciare solicitate de la instanță;

- c) persoanele propuse a fi desemnate în legătură cu măsura de ocrotire;
 - d) persoanele care fac parte din anturajul persoanei fizice, enumerate la art. 48³⁰ alin.(1) din Codul civil;
 - e) numele și datele de contact ale medicului care tratează persoana, dacă îi este cunoscut solicitantului;
 - f) situația de familie, financiară și patrimonială a persoanei fizice, în măsura care îi este cunoscută.
- (2) La cerere se va anexa certificatul de dizabilitate în scop de ocrotire în privința persoanei fizice. Certificatul se prezintă în interiorul termenului de 2 luni de la eliberarea lui.
- (3) Cererea poate fi formulată în așa fel încât alegerea măsurii de ocrotire judiciare să fie lăsată la aprecierea instanței de judecată.
- (4) Dacă persoana fizică este deja ocrotită printr-un mandat de ocrotire în viitor sau printr-o măsură de ocrotire judiciară, se vor expune informațiile cunoscute petiționarului despre măsură și după caz, instanța de judecată care a instituit-o.

Articolul 308. Audierea persoanei fizice

- (1) În cazul judecării cererii de instituire, reînnoire, modificare sau revocare a măsurii de ocrotire, instanța de judecată audiază persoana fizică. Ea poate fi însoțită de altă persoană pe care a ales-o, care însă nu va avea calitatea de reprezentant în proces.
- (2) Audierea persoanei fizice se poate desfășura la sediul instanței de judecată, la reședința sa, în instituția de tratament sau azil, precum și în orice alt loc corespunzător.
- (3) Audierea are loc în ședință închisă, la care pot participa persoanele enumerate la art. 48³⁰ alin.(1) din Codul civil. Avocatul persoanei este informat despre timpul și locul audierii.
- (4) Dacă consideră oportun, instanța de judecată poate efectua audierea în prezența medicului care o tratează sau în prezența oricărei alte persoane pertinente.
- (5) Instanța de judecată va depune toate eforturile posibile pentru a constata dorințele și sentimentele persoanei fizice privind cererea supusă judecării, folosind metodele de comunicare care corespund stării sau situației persoanei audiate.

Articolul 308¹. Neaudierea persoanei fizice

- (1) Instanța de judecată poate, printr-o încheiere motivată, pe baza indicației din certificatul de dizabilitate în scop de ocrotire, să decidă de a nu audia persoana care are nevoie de ocrotire dacă aceasta este de natură a-i dăuna sănătății sau dacă ea nu poate să-și exprime dorințele și sentimentele.
- (2) Încheierea prevăzută la alin.(1) se expediază petiționarului și, după caz, avocatului persoanei fizice.

(3) Prin aceeași încheiere instanța de judecată va dispune de a aduce la cunoștința persoanei fizice despre inițierea procedurii.

(4) La dosar se va anexa dovada aducerii la cunoștință.

Articolul 308². Audierea altor persoane

(1) La cererea participanților sau din oficiu, instanța de judecată audiază persoana enumerată la art. 48³⁰ alin.(1) din Codul civil.

(2) Este obligatorie audierea persoanelor propuse pentru a fi desemnate prin hotărâre judecătorească în calitate de ocrotitor provizoriu, curator, tutore sau în alte calitate legată de măsura de ocrotire.

Articolul 308³. Efectuarea constatărilor

La cererea participanților sau din oficiu, instanța de judecată poate dispune efectuarea unei anchete sociale sau efectuarea de constatări de către orice autoritate sau persoană pertinentă.

Articolul 308⁴. Consultarea materialelor dosarului

(1) Pot lua cunoștință de materialele dosarului personal sau prin reprezentant participanții la proces, precum și cu aprobarea instanței de judecată, alte persoane enumerate la art. 48³⁰ alin. (1) din Codul civil care justifică un interes legitim.

(2) Dacă cererea de consultare a dosarului provine de la persoana fizică, instanța de judecată poate, prin încheiere motivată comunicată acesteia, să excludă una sau mai multe acte din dosar dacă acestea ar putea cauza un prejudiciu psihic grav.

(3) Avocatul persoanei fizice poate să facă extrase și copii de pe materialele dosarului. Cu toate acestea, avocatului i se interzice să transmită copiile astfel obținute către persoana fizică sau terți.

Articolul 308⁵. Consultarea dosarului după ce hotărârea judecătorească devine irevocabilă

După ce hotărârea judecătorească devine irevocabilă, pot lua cunoștință de materialele dosarului și face extrase și copii persoana fizică sau persoana însărcinată cu măsura de ocrotire, precum și avocații lor.

Articolul 308⁶. Copiile altor decizii și hotărâri judecătorești

(1) Copiile deciziilor consiliului familiei și ale hotărârilor judecătorești aferente măsurii de ocrotire se pot elibera doar participanților și persoanelor care au participat la luarea deciziilor sau vizate de decizii sau hotărâri.

(2) Terții care justifică un interes legitim pot de asemenea să obțină copii ale deciziilor consiliului familiei și ale hotărârilor judecătorești aferente măsurii de ocrotire cu aprobarea instanței de judecată.

Articolul 308⁷. Examinarea în fond a cererii

(1) În cadrul examinării pricinii în fond, instanța de judecată ascultă petiționarul, persoana fizică, cu excepția cazului când s-a pronunțat încheierea de a nu audia persoana, conform art. 308¹, precum și ceilalți participanți.

(2) Pricina se examinează în ședință închisă, cu excepția că la ea pot asista alte persoane enumerate la art. 48³⁰ alin.(1) din Codul civil.

Articolul 308⁸. Termenul de judecare a cererii de instituire a măsurii de ocrotire

Cererea de instituire a unei măsuri de ocrotire se scoate de pe rol dacă instanța de judecată nu o soluționează prin hotărâre judecătorească în termen de 1 an din data depunerii.

Articolul 308⁹. Judecarea cererii de reînnoire a măsurii de ocrotire

(1) În cazul cererii de reînnoire a măsurii de ocrotire conform art. 48⁴⁰ din Codul civil, instanța de judecată va pronunța hotărârea judecătorească după audierea petiționarului, persoanei fizice în condițiile art. 308 și 308¹ și va obține avizul persoanei însărcinate cu ocrotirea. Hotărârea judecătorească se comunică în condițiile art. 308¹.

(2) Dacă se cere instituirea unei măsuri de ocrotire mai restrictive față de persoana fizică conform art. 48⁴⁰ alin. (3) din Codul civil, instanța de judecată va aplica dispozițiile art. 307, 308², 308³ și 308⁷ din prezentul cod.

Articolul 308¹⁰. Cererile altele decât instituirea măsurii de ocrotire

Cu excepția cazurilor în care instanța de judecată dispune efectuarea unei dezbateri în contradictoriu conform art. 305, instanța de judecată soluționează cererile care îi sunt adresate după instituirea măsurii de ocrotire de către persoana ocrotită sau persoana însărcinată de ocrotirea sa în decursul a 3 luni de la data depunerii dacă ele nu necesită culegerea unor informații suplimentare, prezentarea de probe suplimentare sau orice altă cercetare. În acest caz, instanța de judecată va avertiza petiționarul despre aceasta și îl va informa despre data previzibilă la care se va pronunța hotărârea.

Articolul 308¹¹. Hotărârea judecătorească de instituire a măsurii de ocrotire

(1) În temeiul art. 48¹ și 48³⁸ din Codul civil, instanța de judecată poate să instituie o altă măsură de ocrotire prevăzute de lege decât cea solicitată de petiționar sau de către unul dintre participanți.

(2) Din oficiu sau la cererea participanților, în hotărârea judecătorească prin care se instituie măsura de ocrotire judiciară, instanța de judecată poate interzice

persoanei ocrotite exercițiul dreptului cetățeanului Republicii Moldova de a fi ales și la vot pe durata existenței măsurii de ocrotire.

Articolul 308¹². Comunicarea hotărârii judecătorești

(1) Dispozitivul hotărârii judecătorești se comunică petiționarului, persoanei însărcinate cu ocrotirea și tuturor persoanelor cărora le modifică drepturile sau obligațiile aferente măsurii de ocrotire.

(2) În cazul hotărârii judecătorești pronunțate în temeiul art. 48⁵⁸ din Codul civil, dispozitivul ei se expediază și tutorelui supleant.

(3) Dispozitivul hotărârii judecătorești prin care se soluționează cererea de instituire a măsurii de ocrotire se comunică persoanei ocrotite personal, dovada anexându-se la dosar.

(4) Cu toate acestea, instanța de judecată, prin încheiere special motivată, poate să decidă să nu comunice dispozitivul hotărârii judecătorești de instituire a măsurii de ocrotire persoanei ocrotite dacă această informație îi poate prejudicia grav sănătatea. În acest caz, dispozitivul se expediază avocatului său, precum și persoanei pe care instanța o consideră cea mai potrivită să primească comunicarea.

(5) Dispozitivul hotărârii judecătorești se comunică persoanelor care, conform legii, pot depune apel. Comunicarea se efectuează prin scrisoare recomandată cu aviz de recepție. Instanța de judecată poate decide că comunicarea se efectuează prin executor judecătoresc.

Secțiunea 2

Dispoziții speciale privind apelul contra hotărârii judecătorești

Articolul 308¹³. Titularul dreptului de a declara apel

(1) Hotărârea instanței de judecată poate fi atacată cu apel de către oricare persoană enumerată la art. 48³⁰ alin.(1) din Codul civil, chiar dacă ele nu au participat la procesul în instanța de fond.

(2) Hotărârea judecătorească prin care se respinge cererea de instituire a unei măsuri de ocrotire a persoanei fizice poate fi atacată cu apel doar de către petiționar.

Articolul 308¹⁴. Curgerea termenului de apel

Termenul de apel contra hotărârii judecătorești prin care se instituire o măsură de ocrotire începe să curgă:

- a) în privința persoanei fizice, din data comunicării conform art. 308¹²;
- b) în privința persoanelor cărora hotărârea trebuie să le fie comunicată, începând cu data comunicării;

c) în privința celorlalte persoane cu drept de atac, din data pronunțării dispozitivului hotărârii.

Articolul 308¹⁵. Citarea persoanelor care au dreptul de a depune apel

Citația despre judecarea apelului se va expedia tuturor persoanelor care au dreptul de a depune apel, care vor avea dreptul să participe la examinarea apelului.

Secțiunea 3. Dispoziții speciale privind mandatul de ocrotire în viitor

Articolul 308¹⁶. Intervenția instanței de judecată

(1) Judecătorul poate să suspende efectele mandatului de ocrotire în viitor prin hotărârea judecătorească sau încheierea de instituire a unei ocrotiri provizorii sau, dacă existența mandatului îi este adusă la cunoștință ulterior, printr-o hotărâre sau încheiere suplimentară pronunțată pe durata ocrotirii provizorii.

(2) Dacă măsura de ocrotire provizorie încetează, mandatul de ocrotire viitoare își revocă efectul de plin drept cu excepția cazului în care instanța de judecată l-a revocat sau se instituie o măsură de ocrotire judiciară.

Articolul 308¹⁷. Dreptul de a contesta hotărârea judecătorească prin care se acordă împuterniciri suplimentare

Hotărârea judecătorească prin care se împuternicește, în aplicarea art. 48²¹ și 48²⁷ din Codul civil, mandatarul sau un mandatar special cu încheierea actelor juridice care exced mandatul de ocrotire în viitor poate fi atacată doar de către mandant, mandatar, persoana însărcinată cu controlul executării mandatului și de către cei drepturile sau obligațiile cărora sunt afectate prin ea.”

15. Articolul 311, alineatul (2) se completează cu o a doua propoziție, cu următorul cuprins:

„O asemenea hotărâre nu are nici un efect asupra capacității de exercițiu a persoanei.”.

16. Articolul 317, se completează cu alineatul (5), cu următorul cuprins:

„(5) Hotărârea judecătorească prin care se admite cererea de efectuare a examenului psihiatric sau de spitalizare în staționarul de psihiatrie fără liberul consimțământ nu are nici un efect asupra capacității de exercițiu a persoanei.”.

17. La articolul 318¹, alineatul (1) cuvintele „organul de tutelă și curatelă” se înlocuiesc cu cuvintele „autoritatea tutelară”.

18. La articolul 476, alineatul (1), litera a) cuvintele „una din părțile convenției arbitrale era într-o măsură oarecare incapabilă” se înlocuiesc cu

cuvintele „una din părțile convenției arbitrale nu avea capacitatea de exercițiu necesară”.

Art.III. – La articolul 3 al Legii nr.269-XIII din 9 noiembrie 1994 cu privire la ieșirea și intrarea în Republica Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr.6, art.54), cu modificările ulterioare, alineatul (2), cuvintele “persoanelor declarate incapabile de către instanța de judecată” se înlocuiesc cu cuvintele “persoanelor supuse măsurii de ocrotire sub forma tutelei”.

Art.IV. – Legea nr.1402-XIII din 16 decembrie 1997 privind sănătatea mentală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr.44-46, art.310), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. În cuprinsul legii cuvintele „organul de tutelă și curatelă” se înlocuiesc cu cuvintele „autoritatea tutelară” la cazul gramatical respectiv.

2. Articolul 27 se completează după cum urmează:

la alineatul (4) propoziția a doua și a treia se exclud;

alineatul (5) devine alineatul (7);

se completează cu alineatele (5)-(6), care vor avea următorul cuprins:

„(5) Cererea de spitalizare în staționarul de psihiatrie poate fi depusă, din numele persoanei suferinde de tulburări psihice, de către mandatarul împuternicit printr-un mandat de ocrotire în viitor dacă mandatul o permite expres.

(6) În cazul în care asupra persoanei este instituită ocrotirea provizorie sau curatela, iar starea persoanei ocrotite nu îi permite să ia de sine stătător o decizie personală informată privind internarea, ocrotitorul provizoriu sau curatorul va asista persoana, în condițiile legii, la depunerea cererii de spitalizare în staționarul de psihiatrie. În cazul în care asupra persoanei este instituită tutela cererii de spitalizare în staționarul de psihiatrie se semnează de către tutore.”

3. La articolul 40:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Drept temei pentru internare într-o instituție psihoneurologică servește avizul comisiei medicale, cu participarea medicului psihiatru, ca urmare, după caz:

a) a cererii depuse de către persoana suferindă de tulburări psihice (indiferent dacă în privința ei este instituită o măsură de ocrotire judiciară). În cazul în care asupra persoanei este instituită ocrotirea provizorie sau curatela, iar starea persoanei ocrotite nu îi permite să ia de sine stătător o decizie personală informată privind internarea, ocrotitorul provizoriu sau curatorul va asista persoana, în condițiile legii;

b) a cererii depuse, din numele persoanei suferinde de tulburări psihice, de către mandatarul împuternicit printr-un mandat de ocrotire în viitor dacă mandatul o permite în mod expres;

c) a cererii depuse, în condițiile legii, de către tutorele persoanei suferinde în privința căreia este instituită tutela.”

alineatul (2) devine alineatul (3);

după alineatul (1) se introduce alineatul (2), care va avea următorul cuprins:

„(2) Avizul comisiei medicale, prevăzut la alin.(1), trebuie să conțină date despre faptul că persoana suferă de tulburări psihice care nu-i permit să se afle într-o instituție nespecializată.”

4. La articolul 42, alineatul (3), cuvintele „privind incapacitatea lor” se înlocuiesc cu cuvintele „privind instituirea măsurii de ocrotire judiciare în privința lor, dacă există”.

5. La articolul 43, alineatul (2):

litera b) va avea următorul cuprins:

b) cererii părinților, rudelor, reprezentantului legal sau, după caz, persoanei însărcinată cu ocrotirea, care se obligă de a îngriji extern minorul sau persoana care beneficiază de o măsură de ocrotire contractuală (contractul de asistență, mandatul de ocrotire în viitor) sau judiciară (ocrotirea provizorie, curatela, tutela).

Art.V. – Codul familiei nr.1316-XIV din 26 octombrie 2000 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001, nr.47–48, art.210), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 15, alineatul (1) litera f) va avea următorul cuprins:

„f) persoane dintre care cel puțin una este ocrotită printr-o măsură de ocrotire judiciară și lipsește autorizarea cerută de lege la încheierea căsătoriei;”.

2. La articolul 33 alineatul (2), cuvintele „declarat incapabil” se înlocuiesc cu cuvintele „persoanei în privința căruia s-a instituit măsura de ocrotire sub forma tutelei”.

3. La articolul 36 alineatul (2), litera a) va avea următorul cuprins:

„a) este supus unei măsuri de ocrotire judiciară (ocrotire provizorie, curatela sau tutelă);”.

4. La articolul 42:

alineatul (1), litera c) cuvintele „declarat incapabil” se înlocuiesc cu cuvintele „în privința căruia s-a instituit măsura de ocrotire sub forma tutelei”.

alineatul (2), cuvintele „cu o persoană declarată incapabilă” se înlocuiesc cu cuvintele „căsătoriei încheiate cu încălcarea art. 15 alin.(1) lit. f)”.

5. La articolul 47, alineatul (6):
cuvintele „incapabilă” se exclud;
se completează cu propoziția a doua, care va avea următorul cuprins:
„În cazul în care mama beneficiază de o măsură de ocrotire judiciară, se aplică dispozițiile art. 48⁵² și 48⁵³ ale Codului civil”.

6. La articolul 49, alineatul (1):
cuvintele „sau tutorele părintelui declarat incapabil” se exclud;
se completează cu propoziția a doua, care va avea următorul cuprins:
„În cazul în care tatăl beneficiază de o măsură de ocrotire judiciară, se aplică dispozițiile art. 48⁵² și 48⁵³ ale Codului civil”.

7. La articolul 51, alineatul (4), cuvintele „declarați incapabili” se înlocuiesc cu cuvintele „beneficiază de o măsură de ocrotire judiciară”.

8. La articolul 92, propoziția a doua și a treia se exclud.

9. La articolul 94, alineatul (5) cuvintele „sau major incapabil” se exclud.

10. La articolul 107, alineatul (2) cuvintele „al persoanei majore incapabile” se înlocuiesc cu cuvintele „al persoanei care beneficiază de o măsură de ocrotire judiciară”.

11. La articolul 143, alineatul (4) litera d) va avea următorul cuprins:
„d) în privința căruia s-a instituit măsura de ocrotire judiciară”.

12. La articolul 150, alineatul (2) litera b) va avea următorul cuprins:
„d) în privința căroră s-a instituit măsura de ocrotire judiciară”.

Art.VI. – Articolul 128 din Codul vamal al Republicii Moldova nr.1149-XIV din 20 iulie 2000 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ediție specială din 1 ianuarie 2007), cu modificările ulterioare, la alineatul (5), litera d), va avea următorul cuprins:

„d) este supus măsurii de ocrotire judiciară (ocrotire provizorie, curatelă sau tutelă).”.

Art.VII. – Articolul 1 din Legea nr.713-XV din 6 decembrie 2001 privind controlul și prevenirea consumului abuziv de alcool, consumului ilicit de droguri și

de alte substanțe psihotrope (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr.36-38, art.208), cu modificările ulterioare, noțiunea „casă-internat”, va avea următorul cuprins:

„*casă-internat* - instituție din sistemul Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei destinată întreținerii persoanelor care nu au discernământ complet (indiferent că în privința lor s-a instituit o măsură de ocrotire judiciară), care și-au pierdut relațiile sociale și care necesită să li se aplice măsuri de îmbunătățire a sănătății, de adaptare socială și de restabilire a discernământului pentru a fi readuse la viață normală;”.

Art.VIII. – Articolul 12 din Legea nr.271-XV din 27 iunie 2003 cu privire la metodologia calculării plății pentru servicii notariale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr.141–145, art.576), cu modificările ulterioare, în alineatul (2) litera d), cuvintele “persoanele lipsite de capacitate de exercițiu” se înlocuiesc cu cuvintele “persoanele adulte în privința cărora s-a instituit o măsură de ocrotire judiciară (ocrotire provizorie, curatelă sau tutelă)”.

Art.IX. – Articolul 52 din Codul de executare al Republicii Moldova nr.443-XV din 24 decembrie 2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.214-220, art.704), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

în alineatul (1), cuvintele „ , ale persoanelor cu capacitate de exercițiu limitată sau ale persoanelor declarate, în modul stabilit, incapabile” se exclud;

după alineatul (1), se completează cu alineatul (1¹), care va avea următorul cuprins:

„În cazul în care în privința participantului la procedura de executare este instituită o măsură de ocrotire judiciară, capacitatea de exercițiu în procedura de executare se determină conform art. 58/1 din Codul de procedură civilă.”.

Art.X. – Legea nr.24-XVI din 22 februarie 2008 cu privire la arbitrajul comercial internațional (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.88–89, art.316), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Articolul 37, alineatul (2), litera a), la prima liniuță, cuvintele „se află în incapacitate” se înlocuiesc cu cuvintele „nu avea capacitatea de exercițiu necesară”.

2. Articolul 39, alineatul (1), litera a), la prima liniuță, cuvintele „se află în incapacitate” se înlocuiesc cu cuvintele „nu avea capacitatea de exercițiu necesară”.

Art.XI. — Articolul 16 din Legea nr.42-XVI din 6 martie 2008 privind transplantul de organe, țesuturi și celule umane (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.81, art.273) se modifică și se completează după cum urmează:

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) În cazul minorilor sau persoanelor în privința cărora este instituită măsurii de ocrotire sub forma tutelei, consimțământul va fi dat de către părinți sau, după caz, de către reprezentantul legal al acestora, în condițiile legii.”

după alineatul (2), se completează cu alineatul (2¹), care va avea următorul cuprins:

„(2¹) În cazul în care asupra primitorului este instituită măsura de ocrotire sub forma ocrotirii provizorii sau a curatelei, iar starea primitorului nu îi permite să ia de sine stătător o decizie personală informată privind transplantul, ocrotitorul provizoriu sau curatorul va asista primitorul, în condițiile legii;”;

Art.XII. – Articolul 13 din Legea nr. 153-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la controlul și profilaxia tuberculozei (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 143-144, art. 583.), cu modificările ulterioare, la alineatul (2), cuvintele „persoanelor declarate incapabile” se înlocuiesc cu cuvintele „persoanelor supuse măsurii de ocrotire sub forma tutelei”.

Art. XIII. – Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 3–6, art. 15), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 66:

Denumirea se completează cu cuvintele „neîndeplinirea prescripțiilor legale ale autorității tutelare”;

Se completează cu alineatul 3 cu următorul cuprins:

„(3) Neîndeplinirea în termen a prescripțiilor legale ale autorităților tutelare privind modul de exercitare a tutelei sau curatelei asupra minorului ori privind modul de exercitare a măsurii de ocrotire contractuale sau judiciare (ocrotire provizorie, curatelă, tutelă) asupra adultului

se sancționează cu amendă de la 20 la 50 de unități convenționale.” .

2. La articolul 396, alineatul 1, după numărul „63” se completează cu numerele „-65, 67,”.

3. La articolul 398, alineatul 1, după numărul „62” se completează cu numărul „66.”.

Art.XIV. – Legea nr. 99 din 28 mai 2010 privind regimul juridic al adopției (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.131–134, art.441), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Articolul 23 alineatul (1) litera a), cuvintele „sînt declarați incapabili” se înlocuiesc cu cuvintele „sînt supuși măsurii de ocrotire sub forma tutelei”.

2. La articolul 24:

alineatul (3) litera c) va avea următorul cuprins:

„c) sînt supuși măsurii de ocrotire sub forma tutelei;”

se completează cu un nou alineat (3¹), cu următorul cuprins:

„(3¹) În cazul în care asupra părintelui este instituită măsura de ocrotire sub forma ocrotirii provizorii sau a curatelei, iar starea părintelui nu îi permite să ia de sine stătător o decizie personală informată privind adopția, ocrotitorul provizoriu sau curatorul va asista părintele, în condițiile legii;”;

la alineatul (5), cuvintele „declarați incapabili” se înlocuiesc „supuși măsurii de ocrotire sub forma tutelei”.

Art.XV. – Articolul 60 din Legea nr. 149 din 29 iunie 2012 a insolvenței (Monitorul Oficial, 2012, nr. 193-197, art. 663), cu modificările ulterioare, la alineatul (7), propoziția a doua, cuvintele „persoana declarată incapabilă” se înlocuiesc cu cuvintele „în privința căreia este instituită o măsură de ocrotire judiciară (ocrotirea provizorie, curatela sau tutela)”.

Art.XVI. – Legea nr.60 din 30 martie 2012 cu privire la incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr.155-159, art.508), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Articolul 12, alineatul (1) se completează cu litera a¹), cu următorul cuprins:

„a¹) determinarea dizabilității în scopul instituirii măsurii de ocrotire prevăzute de Codul civil;”.

2. După articolul 13, se completează cu articolul 13¹, cu următorul cuprins:

„**Articolul 13¹.** Procedura de determinare a dizabilității în scop de ocrotire

(1) În cazul determinării dizabilității în scopul instituirii măsurii de ocrotire prevăzute de Codul civil, certificatului de dizabilitate în scop de ocrotire se

eliberează solicitantului în termen de 7 zile după examinarea persoanei vizate. Persoana vizată va fi examinată în termen de cel mult 7 zile din data depunerii unei cereri de către persoană însăși, persoanele care au dreptul de a cere instituirea măsurii de ocrotire conform legii, precum și mandatarului împuternicit prin mandat de ocrotire în viitor.

(2) Solicitantul depune cererea personal și va prezenta actul de identitate al persoanei vizate și al solicitantului. Se interzice solicitarea unor documente suplimentare de la solicitant sau persoana vizată. La cererea Consiliului sau structurilor teritoriale oricare autoritate publică, instituție medico-sanitară sau doctorul persoanei vizate este obligată să furnizeze orice informație necesară eliberării certificatului de dizabilitate în scop de ocrotire, prin derogare de la legislația privind protecția datelor cu caracter personal, legislației privind drepturile pacienților și altă legislație.

(3) În cazul în care eliberarea certificatului de dizabilitate în scop de ocrotire este solicitată de către mandatarul împuternicit prin mandat de ocrotire în viitor, el va anexa la cerere originalul mandatului semnat de mandant și contrasemnat de mandatar.

(4) În cazul în care eliberarea certificatului de dizabilitate în scop de ocrotire este solicitată de către mandatarul împuternicit prin mandat de ocrotire în viitor prevăzut de art. 48¹⁷ Cod civil, el va anexa la cerere:

a) originalul mandatului semnat de părinte sau părinți și contrasemnat de mandatar;

b) certificatul de deces al părintelui sau părinților care au eliberat mandatul sau certificatul de dizabilitate în scop de ocrotire al părintelui sau părinților care au eliberat mandatul;

(5) Odată cu eliberarea certificatului solicitat, consiliul sau structura teritorială va contrasemna, ștampila și aplica data semnăturii pe originalul mandatului, și va returna mandatarului originalele actelor depuse.

(6) Persoana vizată nu poate fi forțată să fie supusă examinării decât în condițiile Codului de procedură civilă.

(7) În caz de dificultate sau imposibilitate de examinare a persoanei la sediul consiliului sau structurii teritoriale, ea va fi examinată la locul aflării dacă se află pe teritoriul Republicii Moldova.

(8) Instrucțiunea privind modul de determinare a dizabilității în scop de ocrotire se aprobă de Guvern.

(7) Certificatul de dizabilitate în scop de ocrotire nu înlocuiește certificatul privind gradul de dizabilitate.”

3. După articolul 16, se completează cu articolul 16¹, cu următorul cuprins:

„**Articolul 16¹.** Conținutul certificatului de dizabilitate în scop de ocrotire

(1) În certificatul de dizabilitate în scop de ocrotire se va indica:

- a) descrierea dizabilității;
- b) gradul în care persoana vizată, în urma acelei dizabilități, nu poate conștientiza acțiunile sale ori exprima voința și necesitatea asistării sau reprezentării persoanei în actele vieții civile, atât patrimoniale cât și cu caracter personal, precum și privind posibilitatea exercitării dreptului de vot;
- c) dacă audierea persoanei vizate în instanța de judecată este de natură a-i dăuna sănătății sau dacă ea nu poate să-și exprime dorințele și sentimentele;
- d) dacă, având în vedere stadiul dezvoltării științei, nu există semne vădite că starea persoanei se va îmbunătăți;
- e) faptul că certificatul este eliberat doar pentru instituirea unei măsuri de ocrotire a persoanei vizate.

(2) Instanța de judecată poate obliga autoritatea emitentă a certificatului să dea explicații în formă scrisă sau în ședința de judecată.”.

Art.XVII. – Legea nr. 140 din 14 iunie 2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 67-172, art. 534), se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 8, litera i) va avea următorul cuprins:

„i) în privința unuia dintre părinți s-a instituit o măsură de ocrotire judiciară (ocrotire provizorie, curatelă sau tutelă).”.

2. La articolul 15:

alineatul (1) litera c) va avea următorul cuprins:

„c) sunt supuși unei măsuri de ocrotire judiciară;”;

alineatul (2) litera e) va avea următorul cuprins:

„e) expirării sau revocării măsurii de ocrotire judiciară în privința mamei/tatălui copilului;”.

Art.XVIII. – Articolul 33 din Legea nr. 91 din 29 mai 2014 privind semnătura electronică și documentul electronic (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 174-177, art. 397), la alineatul (2) litera f), va avea următorul cuprins:

„f) în cazul decesului titularului certificatului cheii publice sau la instituirea unei măsuri de ocrotire judiciară (ocrotire provizorie, curatelă sau tutelă) în privința titularului;”.

Art.XIX. –

(1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării.

(2) Din data intrării în vigoare a prezentei legi, persoanele fizice care la acea dată erau limitate în capacitate de exercițiu, se consideră persoane fizice cu capacitate de exercițiu deplină, iar curatela asupra lor încetează de plin drept.

(3) Pricinile civile de limitare a persoanei fizice în capacitate de exercițiu în privința cărora nu s-au pronunțat hotărâri definitive vor fi scoase de pe rol din oficiu.

(4) Persoanele fizice care la data intrării în vigoare a prezentei legi erau lipsite de capacitate de exercițiu, se consideră persoane fizice lipsite de capacitate de exercițiu asupra cărora s-a instituit măsura de ocrotire a tutelei, care va fi guvernată de dispozițiile prezentei legi.

(5) Măsurile de ocrotire a tutelei prevăzute de alin.(4) vor înceta de plin drept la expirarea termenului de 3 ani de la data intrării în vigoare a prezentei legi cu excepția cazului când ele sunt revocate de către instanța de judecată înaintea expirării acestui termen cu sau fără instituirea unei noi măsuri de ocrotire judiciară conform alin.(6).

(6) Începând cu data intrării în vigoare a prezentei legi, oricare persoană îndreptățită conform art. 48³⁰ din Codul civil, cu modificările și completările operate prin prezenta lege, poate depune cerere de instituire a măsurii de ocrotire judiciară în condițiile legislației în vigoare.

(7) Pricinile civile de lipsire a persoanei fizice de capacitate de exercițiu în privința cărora nu s-au pronunțat hotărâri definitive vor fi soluționate conform dispozițiilor de drept material și procedural în vigoare la data pronunțării hotărârii.

(8) Formalitățile de publicitate prevăzute de art. 48 și 48³² se aplică hotărârilor judecătorești și deciziilor autorităților tutelare pronunțate sau adoptate după intrarea în vigoare a prezentei legi.

(9) În termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi, Guvernul, autoritățile locale, precum și instituțiile de psihiatrie și psihoneurologie vor aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.

(10) Actele legislative, precum și actele normative subordonate legii se aplică în măsura în care nu contravin prevederilor prezentei legi.

Președintele Parlamentului